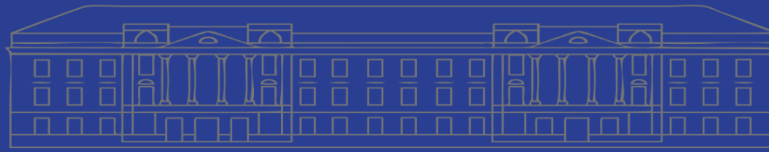

REPUBLIKA HRVATSKA
Hrvatski sabor

Zbornik najboljih radova
učenika srednjih škola
na zadanu temu:

**“TRIDESET GODINA
HRVATSKE NEOVISNOSTI”**

alternativno

**“TRIDESET GODINA
OD PROGLAŠENJA
SAMOSTALNE I SUVERENE
REPUBLIKE HRVATSKE”**

Zbornik najboljih radova učenika srednjih škola na zadanu temu:

„Trideset godina hrvatske neovisnosti“

alternativno

„Trideset godina od proglašenja samostalne i suverene
Republike Hrvatske“

Sadržaj

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ESEJA:	1
1. MJESTO:	1
Učenica: Ema Priher, 4. r.	1
2. MJESTO:	3
Učenica: Helena Kuprešak, 4. r.	3
3. MJESTO:	5
Učenik: Borna Stjepić, 4. r.	5
Učenik: Ivan Bućan, 4. r.	7
Učenica: Lucija Markovinović, 4. r.	9
NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ZASTUPNIČKOG GOVORA:	11
1. MJESTO:	11
Učenica: Larija Jukić, 3. r.	11
2. MJESTO:	13
Učenik: Mihovil Štimac, 2. r.	13
3. MJESTO:	15
Učenica: Lucija Bešlić, 4. r.	15
Učenica: Matea Butorac, 4. r.	17
Učenica: Korina Rubinić, 4. r.	19
POHVALJENI UČENIČKI RADOVI:	20
Učenica: Mirna Tomasović, 3. r.	20
Učenica: Tia Brezovec, 4. r.	22
Učenica: Ivona Kollert, 4. r.	24
Učenica: Jelena Dolić, 4. r.	27
Učenica: Lea Čepo, 4. r.	29
Učenik: Fran Plivelić, 4. r.	30
Učenica: Gloria Pevek, 4. r.	31
Učenik: Lovre Pulić, 3. r.	33
Učenica: Franka Mikelić, 4. r.	34
Učenik: Damjan Mendrila, 3. r.	35
Učenica: Mihaela Pavlinić, 3. r.	36
Učenik: Albert Alimaj, 3. r.	38

Učenica: Pavla Pintarić, 1. r.....	39
Učenica: Laura Abdić, 3. r.	40
Učenik: Josip Kulić, 4. r.....	42

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ESEJA:

1. MJESTO:

Učenica: Ema Priher, 4. r.

Naziv i adresa škole: Prva gimnazija Varaždin, Petra Preradovića 14, 42 000 Varaždin
Nastavnica – mentorica: Ivana Žnidarić Kajić, prof. sociologije i politike i gospodarstva

Riječi *samostalnost* i *suverenost* zvuče tako moćno i gordo te u svojoj sjeni kriju pobjede i poraze, tužaljke i budnice, bijedu i slavu hrvatskog puka, ratnika i vladara. Upravo je za trenutkom slave, u kojem će biti opisan tim riječima, hrvatski narod stoljećima žudio.

Od stoljeća sedmog *Mislili su neki, već nas neće biti. / Ni veselje svoje nisu znali kriti / Raselit nas triba da nas manje ima, / Nisu tu ni bili tad će reći svima.* Ovim se stihovima njihov autor, Ivo Cvitić, osvrće na uzničku hrvatsku prošlost, prošlost u kojoj je Hrvatska uvijek bila dijelom personalnih i ugovornih unija te državno-pravnih saveza s drugim narodima, a nikad potpuno slobodna i samostalna. Ipak, *hrvatski je narod stoljećima branio svoju narodnu državu*, te je *Hrvatski sabor očuvao predaje o hrvatskom povijesnom pravu i održao hrvatsku državnu samobitnost tijekom sveukupne povijesti, po čemu je hrvatski narod jedan od najstarijih državotvornih povijesnih naroda Europe.* (Članak I. Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske). Iako je u savezu s drugim državama Hrvatska formalno uživala pravo na samoodređenje, moćniji su ga saveznici najčešće zanemarivali. Grubo kršenje ljudskih prava, prava nacionalnih manjina te prava federalnih jedinica unutar Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije potaknuli su Hrvatski sabor da na temelju stavka 1. članka 140. Ustava Republike Hrvatske napravi odvažan korak i promijeni budućnost hrvatskoga naroda nabolje. Upečatljiva promjena počinje 25. lipnja 1991. godine kada Sabor donosi Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Prilikom usvajanja Odluke dr. Franjo Tuđman zanosno se obratio riječima: *S neskrivenim zadovoljstvom i ponosom obznanjujemo svim republikama i savezima SFRJ, objavljujemo cijelom svijetu suverenu volju hrvatskog naroda i svih građana Republike da se današnjim danom Republika Hrvatska proglašuje samostalnom i suverenom državom te pozivamo sve vlade i parlamente svih država da prihvate i priznaju čin slobodne odluke hrvatskoga naroda, čin slobode kojim još jedan narod hoće postati punopravnim članom međunarodne zajednice slobodnog svijeta.* San o samostalnosti napokon je dobio obrise jave. Odluka je osnažena još jednim ključnim dokumentom Sabora – Deklaracijom o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske u kojoj su hrvatska prošlost, sadašnjost i budućnost ujedinjeno zborile o povijesnim okolnostima, blagodatima donošenja Ustavne odluke te priželjkivanom odnosu s drugim narodima i državama temeljenom na miru, prosperitetu te međusobnom uvažavanju.

Danas, u razdoblju moderne Hrvatske, postupak se stjecanja suverenosti možda čini jednostavnim i nezamjetnim, no uzmu li se u obzir vrijeme i uvjeti njegova ostvarivanja te posljedične pozitivne promjene, zaslužuje epitet jednog od najznačajnijih hrvatskih povijesnih i

političkih događaja. Republika Hrvatska na taj način uspješno oblikuje novo uređenje, ali i vrijednosti: *Republika Hrvatska jest demokratska pravna i socijalna država, u kojoj su najviše vrednote ustavnoga poretka: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, pluralizam i nepovredivost vlasništva, očuvanje prirodna i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav.* (Članak III. Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske).

U 2021. godini, tridesetu godinu zaredom, bez straha, glasno i uzdignute glave, zahvaljujući ustrajnosti hrvatskoga naroda, možemo izgovarati stihove Silvija Strahimira Kranjčevića: *O, gledajte ju divnu, vi zvijezde udivljene, / To moj je, moj je dom!*

2. MJESTO:

Učenica: Helena Kuprešak, 4. r.

Naziv i adresa škole: Gimnazija Matije Antuna Reljkovića Vinkovci, Trg bana Josipa Šokčevića 1, 32 100 Vinkovci

Nastavnica – mentorica: Josipa Schweizer Matić, prof. politike i gospodarstva

„ROĐENA JE DRŽAVA HRVATSKA. NEKA JOJ JE DUG I SRETAN ŽIVOT!”

-ŽARKO DOMLIJAN

Krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća na prostorima SFRJ dolazi do političkih promjena i težnje naroda za samoodređenjem. Savez komunista Hrvatske odlučuje se za demokratizaciju društva, slobodu tiska, nastaju prve oporbene političke stranke: Hrvatski socijalno-liberalni savez (HSLŠ) te Hrvatska demokratska zajednica (HDZ). Na prvim višestranačkim izborima održanima u travnju i svibnju 1990. godine pobijedio je HDZ pod vodstvom Franje Tuđmana, koji postaje predvodnik masovnog nacionalnog pokreta s težnjom za hrvatskim državnim osamostaljenjem i napuštanjem ondašnjeg komunističkog poretka.¹

12. svibnja 1990. godine predsjedništvo HDZ-a upućuje poziv „čitavom hrvatskom narodu u domovini i iseljeništvu te svim građanima Hrvatske“ da dan 30. svibanj 1990. godine (tada je sazvan Hrvatski sabor i izabrano vrhovništvo Hrvatske) proslave svečano i dostojanstveno. Također je preporučeno da isti taj dan „u tradiciji ostane kao trenutak proslave hrvatske državotvornosti i duhovnog izmirenja svih onih koji su se pod različitim zastavama i idejama borili za slobodu i suverenost hrvatskoga naroda.“ Izabran je prvi Hrvatski sabor i ovim je izborom Hrvatska napokon, nakon dugotrajnog razdoblja patnje pod raznim režimima (ugarskim, austrijskim, zatim pod Kraljevskom i Socijalističkom Jugoslavijom), teškoga života na samome rubu opstanka, u konačnici stekla pravo djelovanja prema vlastitim interesima, a ne unutar nametnutih zajedništava. 30. svibanj 1990. proglašen je danom rođenja nove Hrvatske. U govoru predsjednika Franje Tuđmana najavljeno je donošenje novog Ustava Republike Hrvatske s uspostavom demokratskih sloboda građana i državnim suverenitetom kao temeljnim odrednicama.

Od tada je počela javna rasprava o donošenju prvog radnog nacrtu Ustava. Imenovano je 229 ljudi iz svih društvenih staleža, od običnih ljudi iz naroda do najviših predstavnika političkog, kulturnog i znanstvenog života. Ustavna komisija razmatrala je na stotine prijedloga. Proglašenjem Ustava Republika Hrvatska se u potpunosti svrstala u krug suverenih demokratskih država kojima i civilizacijski i povijesno pripada. Ustav je i pravno i institucionalno usklađen sa standardima europske zajednice. Ustav je protkan načelima o poštivanju prava čovjeka, diobi vlasti, vladavini prava i višestranačkom sustavu.² Ovim Ustavom Hrvatska se opredjeljuje prema svome cilju-postati slobodna i demokratska suverena država. Pri izradi Ustava radilo se po nekoliko ustavno-pravnih načela: 1. temeljno ishodište i cilj Ustava su ljudska i narodna prava, 2. vrhovna vlast (suverenitet) izvire iz naroda i pripada narodu, 3. zakonodavna vlast pripada Saboru, 4.

¹ [https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/povijest-saborovanja/vazni-datumi/30-svibnja-dan-drzavnosti\(17.2.2021.\)](https://www.sabor.hr/hr/o-saboru/povijest-saborovanja/vazni-datumi/30-svibnja-dan-drzavnosti(17.2.2021.))

² <https://www.zakon.hr/z/94/Ustav-Republike-Hrvatske>

predstavnička demokracija i vladavina zakona, 5. pravo na poduzetničko, političko i društveno udruživanje građana, 6. pravo vlasništva, tržišno gospodarstvo, 7. slobodno sindikalno udruživanje građana, 8. socijalna država, 9. jamstvo narodnih prava i sloboda, 10. osiguranje suverenosti Hrvatske u određivanju odnosa sa drugim državama.³

19. svibnja 1991. godine održan je referendum kojim se 93% glasača izjasnilo za suverenu i nezavisnu Republiku Hrvatsku. Stoga je, po Ustavu RH, tako donesena odluka (referendumom) obvezala Hrvatski sabor na donošenje važnih odluka 25. lipnja 1991., a to su: Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, koja ima iznimno važan državno-pravni značaj⁴ te Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske⁵. Ipak je posredovanjem i pritiskom Europske zajednice proglašen moratorij (odgoda) od tri mjeseca na proglašenje. No moram napomenuti kako Sabor nikada nije poništio ili povukao odluke donešene krajem lipnja 1991. godine, nego je odgodio proceduru razdruživanja zbog spomenutih političkih okolnosti. Sve više je jačala srpska agresija, a presudni događaj zbio se 7. listopada 1991. godine, kada zrakoplovi JNA raketiraju zgradu Banskih dvora u Zagrebu (tadašnje sjedište predsjednika Republike Hrvatske Franje Tuđmana). Već idućeg dana je Sabor na tajnoj sjednici donio odluku o raskidu svih državno-pravnih veza kojima je Hrvatska sa ostalim republikama i pokrajinama tvorila dotadašnji SFRJ, čime je postupak razdruživanja završen. Uslijedili su dani teške borbe za očuvanje države napadane od velikosrpskog agresora te borbe protiv pokušaja manipulacija velikih svjetskih sila. Unatoč ogromnim razaranjima te velikom broju smrtno stradalih, ranjenih i prognanih Hrvata u tom periodu, Hrvatska je opstala.

Cilj je ostvaren! Hrvatska je danas moderna, demokratska država, članica Europske unije i NATO saveza, sa svim pravima mišljenja, govora i slobode vjeroispovijesti, puna mladih i novih političkih stranaka sa programima nepojmljivim starom centralističkom sustavu bivše Jugoslavije. Sve težnje moraju biti usmjerene na jačanje pravne države i vladavine prava, kao i institucija koje svojim djelovanjem i provođenjem zakona, svim građanima pružaju sigurnost i napredak. Izgradnja društva u kojem bi svi imali kvalitetniji život, bolje plaćen posao, modernije obrazovanje i zdravstvenu skrb mora biti osnovna smjernica kako današnje, tako i svih budućih vlada Republike Hrvatske! Imajući svoju državu, čovjek bolje živi. Samo u vlastitoj državi čovjek gradi svoj dom, tu ljudi govore istim jezikom. Na tom jeziku se pišu knjige koje opisuju povijest naroda, njegovu kulturu i običaje. Naša Hrvatska je predivna zemlja bogata pitkom vodom, plodnom slavonskom zemljom, jezerima i šumama, morem koje je svjetsko turističko odredište. Dobili smo državu plaćenu mnogim životima u Domovinskom ratu 90-ih godina prošlog stoljeća, dobili smo je u nasljeđe kako bismo ju čuvali, izgrađivali i njegovali za buduće naraštaje s vjerom u prosperitet i svjetlu budućnost!

NEKA VJEČNO ŽIVI HRVATSKA!

³ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=63449> (Ustav Republike Hrvatske. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021.)

⁴ <https://www.sabor.hr/hr/ustavna-odluka-sabora-republike-hrvatske-o-suverenosti-i-samostalnosti-republike-hrvatske-25-lipnja> (17.2.2021.)

⁵ <https://www.sabor.hr/hr/deklaracija-o-proglasenju-suverene-i-samostalne-republike-hrvatske-25-lipnja-1991> (17.2.2021.)

3. MJESTO:

Učenik: Borna Stjepić, 4. r.

Naziv i adresa škole: Gimnazija Županja, Veliki kraj 42, 32 270 Županja

Nastavnik – mentor: Filip Jurić, prof. politike i gospodarstva, sociologije i povijesti

Hrvatski je sabor tijekom dugotrajne hrvatske povijesti, od srednjega vijeka do suvremenoga doba, imao neprocjenjivu ulogu u očuvanju hrvatskog državnog prava na kojemu je i utemeljena današnja samostalna i suverena Republika Hrvatska. Osim toga, smatram da Sabor nije samo pravno-političko sidrište Hrvatske, već je i jedan od temelja hrvatskog nacionalnog identiteta te izvor nacionalnog ponosa.

Poseban hrvatski pravno-politički položaj podrazumijeva dugu i turbulentnu povijest. Od razvijenoga srednjeg vijeka do samostalne i suverene države na kraju 20. stoljeća, Hrvatska se nalazila u različitim političkim zajednicama i unijama. No, unatoč tomu, institucija Sabora kontinuirano je čuvala hrvatsku autonomiju i njezino državno pravo. Sabor je, nedvojbeno, pridonosio očuvanju posebnosti hrvatskog političkog položaja tijekom hrvatsko-ugarskog, habsburškog i jugoslavenskog razdoblja hrvatske povijesti te je, sukladno sa svojom ulogom, bio glavni čimbenik u proglašenju neovisnosti Republike Hrvatske 1991. godine.

Tijekom procesa oblikovanja moderne hrvatske nacije u 19. st., Sabor je bio zborište hrvatskih intelektualaca i preporoditelja, koji su svojim kulturnim i političkim djelovanjem doprinijeli razvoju nacionalne svijesti i ostvarivanju nacionalnog jedinstva. Politička aktivnost ljudi poput Sakcinskog, Draškovića i Starčevića, omogućila je Hrvatskoj da opstane u povijesnim okolnostima bremenitim državno-pravnim previranjima, ratovima i revolucijama.

Htio bih, međutim, fokusirati pozornost na činjenicu da se hrvatski parlament, tijekom većeg dijela svoje povijesti, ne može odrediti kao demokratski, naravno u suvremenom značenju te riječi. Sabor je bio, većim dijelom svoje i hrvatske povijesti, aristokratska, plemićka institucija, kao što su, uostalom, to bili i parlamenti u većini drugih zemalja. Nakon što je šira javnost europskih država počela, poslije Francuske revolucije i Proljeća naroda bivati politički angažiranija, koncept moderne demokracije počeo se širiti i na Hrvatsku. Sabor postupno postaje zakonodavno tijelo sa zadatkom provođenja narodne volje, a ne samo volje određenog, uskog segmenta društva.

U trenutku proglašenja hrvatske neovisnosti 25. lipnja 1991., Hrvatski sabor predstavničko je tijelo narodne volje u punom smislu, a sukladno s tim, odluka o neovisnosti bila je izraz volje hrvatskoga naroda. Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske donijeli su izabrani predstavnici nakon što se prvi put u povijesti Hrvatske mogao na slobodnim i demokratskim izborima čuti glas svakog hrvatskog građanina. Time je stvoren pravedniji politički sustav i smanjena mogućnost da se političari svojim djelovanjem protive volji naroda. Upravo je to ono što je uvelo Hrvatsku u društvo razvijenih demokracija zemalja Zapada.

Držim da danas, trideset godina od proglašenja pune državne neovisnosti, vrijedi podsjetiti da je bitno obilježje Sabora njegovo djelovanje na načelima reprezentativne demokracije, koja podrazumijeva činjenicu da narod, posredstvom svojih predstavnika, zapravo donosi političke

odluke. Zbog toga je važno naglasiti da je za učinkovito funkcioniranje Sabora potrebno obrazovati politički informirane i aktivne građane, spremne boriti se protiv nepravde i kršenja ustavnih prava.

Hrvatski sabor, kao vrhovno političko tijelo na prostoru Republike Hrvatske, svojim značajem zaslužuje poštovanje svakog Hrvata, bez obzira na sporadičnu zlorabu vlasti zamjetljivu među stanovitim političkim krugovima. Svojim djelovanjem u društvu možemo utjecati na politička događanja u okviru Sabora i time ispraviti nepravde te poboljšati stanje u državi.

Naposljetku, građanin koji odbija sudjelovati u političkim procesima države u kojoj živi, pasivno podupire *status quo*.

3. MJESTO:

Učenik: Ivan Bućan, 4. r.

Naziv i adresa škole: IV. gimnazija „Marko Marulić“, Zagrebačka 2, 21 000 Split

Nastavnica – mentorica: Natalija Palčić, prof. politike i gospodarstva

„S neskrivenim zadovoljstvom i ponosom obznanjujemo svim republikama i savezним tijelima SFRJ, objavljujemo cijelom svijetu suverenu volju hrvatskog naroda i svih građana Republike da se današnjim danom Republika Hrvatska proglašuje samostalnom i suverenom državom...“ – riječi su prvog hrvatskog predsjednika doktora Franje Tuđmana 25. lipnja 1991. godine u Saboru Republike Hrvatske, izgovorene malo više od mjesec dana nakon održavanja povijesnog referenduma o samostalnosti Republike Hrvatske na kojem je potvrđena težnja svih hrvatskih građana za stvaranjem neovisne i suverene hrvatske države. U okruženju cinizma europske i svjetske diplomacije kao i velikosrpskih posezanja za hrvatskim teritorijem, potvrđen je tisućljetni san hrvatskog naroda za samostalnom državom koji se očitovao kroz brojne povijesne bitke hrvatskih ratnika i vojnika od dolaska na ovaj prostor pa sve do Domovinskog rata u kojem je pobijedila hrabrost i volja hrvatskog naroda.

Prihvaćajući vrijednosti demokratskih sustava prisutnih u drugim europskim državama, Hrvatska je održala višestranačke izbore u travnju i svibnju 1990. godine kako bi pokazala cijelom svijetu da se stvara nova politička stvarnost na području jugoistočne Europe i da povratak u bilo kakav oblik jugoslavenske države nije prihvatljiv. Pregovori za razrješenje državne krize između republika tadašnje SFRJ nisu tekli u odgovarajućem smjeru koji bi iznuđivao mirno razdruživanje svih aktera bivše države. Prepoznavši trenutak u zaista kompliciranim međunarodnim odnosima, Sabor Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. godine donosi dvije ključne odluke apsolutnom većinom hrvatskih zastupnika: Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Prva donesena odluka imala je državnopravni značaj i temelji se na brojnim pravnosnažnim odlukama od stvaranja hrvatskih kneževina u VII. stoljeću, odlukama Sabora kroz višestoljetnu hrvatsku povijest pa sve do pravednog, legitimnog, obrambenog i oslobodilačkog Domovinskog rata kojim je konačno iskazana odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske. Posljednji čin žrtve u rođenju države Hrvatske predstavlja ujedno i povijesnu prekretnicu odbacivanja komunističkog sustava te početak kojim je Hrvatska krčila put prema demokratskim promjenama koje su se događale u Europi. Posredovanjem misije Europske zajednice, na provedbu Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske uveden je tromjesečni moratorij prihvaćen takozvanim „Brijunskim sporazumom“ kojim se odgađaju svi daljnji postupci i akti. Važno je istaknuti kako tim sporazumom nije poništena Ustavna odluka Sabora Republike Hrvatske donesena 25. lipnja, već se proceduralni postupak razdruživanja nije vršio zbog političkih okolnosti.

Međutim, povijesne činjenice i općeprihvaćena načela u međunarodnoj zajednici o neotuđivosti, neprenosivosti i nepotrošivosti prava na samoodređenje kao preduvjetu mira i stabilnosti, primorali su europske i svjetske države da prihvate činjenicu da novo udruživanje znači samo još dodatne napetosti i sukobe i da je jedini izlaz prihvaćanje volje svakog naroda bivših

jugoslavenskih republika. Bez obzira na proceduralni završetak razdruživanja koji se dogodio 8. listopada 1991. godine, dan kada je Hrvatska utemeljena kao samostalna, nezavisna i demokratska država zasigurno je 25. lipnja 1991. godine.

Gledajući na događaje koji su označili početak moderne hrvatske države kao i njezine neovisnosti, usudio bih se reći da je ovo trideset godina moderne hrvatske neovisnosti, a da s punim pravom bez trunke sumnje možemo reći da je hrvatska državnost i samobitnost stara gotovo četrnaest stoljeća što nas svrstava u stare europske narode. Ponosni na hrvatski nacionalni i kršćanski identitet kao stup hrvatske kulture, moramo osvješćivati nadu u konačnu pomirdbu unutar hrvatskog naroda, ali i naše Republike Hrvatske s drugim susjednim državama. Pamtivši izgubljeni, ali nikad zaboravljeni život svakog hrvatskog branitelja čija imena i prezimena će zauvijek biti upisana zlatnim slovima na svetom hrvatskom tlu, uvjerenja sam da bez obzira na razlike moramo pokazati snagu u izgradnji domovine i društva na iskrenim, poštenim i čvrstim temeljima u četvrtom desetljeću moderne hrvatske državnosti. Zaključno, završio bih dirljivom rečenicom prvog predsjednika Sabora Republike Hrvatske Žarka Domljana: „Rođena je država Hrvatska, neka joj je dug i sretan život!“.

3. MJESTO:

Učenica: Lucija Markovinović, 4. r.

Naziv i adresa škole: Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar, Poljana dr. Franje Tuđmana 9, 43 000 Bjelovar

Nastavnica – mentorica: Ivanka Jareb, prof. pravne grupe predmeta

Tijekom povijesti, trinaestostoljetnu tradiciju na prostoru između Jadrana, Mure i Drave obilježava nesporna činjenica da je hrvatski narod sačuvao svoj identitet, svoje postojanje, pravo na samobitnost i neovisnost koja se potvrđuje u suverenoj i samostalnoj državi Hrvatskoj. Poznato je da su kroz povijest hrvatskog naroda vladali mnogi vladari, od prvog hrvatskog kralja Tomislava, ostalih narodnih vladara, sve do personalnih i ugovornih unija te državno-pravnih saveza u koje je Hrvatska ulazila s drugim narodima. Ipak, unatoč ovakvoj prošlosti, u najtežim povijesnim trenucima hrvatski narod i Hrvatski sabor nastojali su očuvati svoj nacionalni prostor, svoju jedinstvenost, samobitnost i suverenitet. Upravo zahvaljujući borbi naših predaka, značaju uglednih osoba, političara, ali i „malih“ ljudi, zahvaljujući cijelom hrvatskome narodu, danas živimo u suverenoj i samostalnoj Republici Hrvatskoj.

Da se povijest nije zbila onako kako je, možda danas ne bismo bili ovdje – „svoj na svome“, slobodni i sretni, ni o kome ovisni. Za to moramo zahvaliti i odati počast svima koji su kroz cijelu hrvatsku povijest položili svoje živote, ostavili svoj trag koji će zauvijek biti zabilježen. Mnoga razdoblja naše povijesti nisu nam bila sklona, mlađim generacijama osobito ako se govori o Domovinskome ratu, ratu koji još i danas ima svoje nepoznanice, ali ipak, naša volja i snaga nisu dopustile da pokleknemo i evo nas već skoro 30 godina poslije u neovisnoj i slobodnoj državi Hrvatskoj.

Bilo je to 1990. godine kada federalizam jugoslavenske države nije donio Hrvatskoj ispunjenje željenih ideala, točnije nakon provedenih višestranačkih izbora u Hrvatskoj kada je na temelju rezultata tih izbora 30. svibnja 1990. godine održana konstituirajuća sjednica višestranačkog Hrvatskog sabora te kada je za predsjednika izabran dr. Franjo Tuđman.

22. prosinca 1990. godine Republika Hrvatska kao samostalna i neovisna država dobiva svoj prvi ustav modernog i demokratskog tipa, takozvani „Božićni Ustav“ koji regulira osnove društva i države. Nakon toga je 1991. godine održan referendum o hrvatskoj samostalnosti, točnije 19. svibnja 1991. godine kada se je za suverenu i samostalnu Republiku Hrvatsku izjasnilo 93,24 % hrvatskih birača.

Odluka koju je hrvatski narod donio na referendumu obvezuje sva državna tijela pa je time Sabor Republike Hrvatske u skladu s Ustavom Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. godine donio dvije važne odluke: Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske i Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske.

Temeljem ovih odluka trebao je započeti postupak razdruživanja Hrvatske od ostalih republika bivše države, Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Na zahtjev misije Europske zajednice na provedbu odluke je uveden tromjesečni moratorij temeljem Brijunske deklaracije od 8. srpnja 1991. godine. Posljednji dan tromjesečnog moratorija, 7. listopada

raketirani su Banski dvori od strane Jugoslavenske narodne armije. Nemili događaj sada uvjetuje postupanje Hrvatskog sabora koji je 8. listopada 1991. u tajnosti održao sjednicu u zgradi INA-e u Šubićevoj ulici u Zagrebu kada je donesena Odluka o raskidu državnopravnih sveza Republike Hrvatske s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ. Povodom toga 25. lipnja slavimo Dan neovisnosti, a 30. svibnja Dan državnosti.

Opisane povijesne činjenice osobito su imale utjecaj na razvoj daljnjih aktivnosti te su obilježile našu prošlost kada je Hrvatska svim svojim, u ono vrijeme nije se moglo kazati velikim snagama srčano branila svoju samostalnost i teritorijalnu cjelovitost od velikosrpske agresije te su želja i nada bile put i vodilja za bolju budućnost u kojoj ćemo biti slobodni i neovisni, kao što i jesmo.

Ne smijemo zaboraviti spomenuti „povijesnog“ čovjeka novije hrvatske povijesti, dr. sc. Franju Tuđmana koji nas je vodio k tome cilju, ostvarenju naših snova, a koji nas je uvijek pozivao na razboritost i promišljenost, jednom riječju optimizam. Upravo je optimizam imao veliki značaj u povratku hrvatskog naroda i hrvatske države europskoj civilizacijskoj, političkoj, kulturnoj i gospodarskoj tradiciji.

Republika Hrvatska je demokratska, pravna i socijalna država, u kojoj su najviše vrednote ustavnog poretka: sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, pluralizam i nepovredivost vlasništva, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački poredak. Republika Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana bez obzira na vjersku, etničku i rasnu pripadnost. U Republici Hrvatskoj vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana.

Ovaj esej privodim kraju rečenicom Stjepana Radića:

„Samo živom voljom, u suradnji svih za sve, stvara se sa živima živa povijest jednog naroda.“

Narod koji jedinstveno i borbeno stvara domovinu je hrabar, a naša domovina živjet će vječno. Naše jedinstvo, koje se dokazalo u borbi za slobodu naše domovine, potvrđuje svima dobro poznatu povijesnu činjenicu da je hrvatski narod hrabar i ustrajan u borbi za svoje životne ideale i da će naša želja za pravdom i slobodom živjeti vječno, a time i da naša tisućljetna težnja za samostalnošću i suverennošću više nikada ne bude upitna.

NAGRAĐENI RADOVI U KATEGORIJI ZASTUPNIČKOG GOVORA:

1. MJESTO:

Učenica: Larija Jukić, 3. r.

Naziv i adresa škole: Ekonomska i turistička škola Daruvar, Gundulićeva 14,
43 500 Daruvar

Nastavnica – mentorica: Radmila Frantal, prof. politike i gospodarstva

Govor u prigodi obilježavanja trideset godina hrvatske neovisnosti

25. lipnja 2021. godine

Poštovani zastupnici,

cijenjeni gosti i uzvanici,

dame i gospodo,

poštovani svi nazočnici ovom svečanom zasjedanju Hrvatskoga sabora,

ne postoje dovoljno snažne riječi kojima bih vam mogla opisati koliko sam radosna što živim u našoj samostalnoj Republici Hrvatskoj. Prošlo je već trideset godina od stvaranja jedne male, ali srčane i snažne zemlje. Zemlje čija ju je vapajuća želja o samostalnosti dovela do cilja. Put do tog cilja nije bio lak, no unatoč svemu, taj cilj se ostvario.

Još sam kao mala u zboru pjevala snažne riječi dobro poznate pjesme Vice Vukova „Tvoja zemlja“. Moje su malene usne izgovarale riječi „Tuđin i oluje kidale su nju“, bez ikakvog poimanja o njihovu značenju. S vremenom te riječi za mene dobivaju sve dublje značenje.

Učeći o samim počecima hrvatskog naroda, o postojanju kneževina, pa sve do Domovinskog rata, shvaćam koliko je povijest hrvatskog naroda znala biti bolna.

Nametale su joj se različite situacije koje bi prikrivale ljepotu njezine kulture i običaja, gušila bi se njezina sloboda i samostalnost. Svo to vrijeme je u narodu tinjala želja za osamostaljenjem, o vlastitoj državi, o slobodi, o lijepoj, dragoj, slatkoj slobodi kako je zapisao Ivan Gundulić u Himni slobodi. Dr. Franji Tuđmanu sloboda bijaše na prvom mjestu. Vjerovao je da ne može biti slobodna čovjeka bez slobodna naroda, a narod ne može biti slobodan ako nije suveren i nema svoju državu.

Napokon je tada počeo proces osamostaljenja. Zahvaljujući Vama, prvi naš predsjedniče! Vi ste prepoznali potencijal za stvaranje samostalne suverene Republike Hrvatske. Prepoznali ste želju naroda za slobodom i jedinstvom. Omogućili ste potomcima život u nezavisnoj Republici Hrvatskoj.

Sloboda je vrjednija od ljudskog života. Tako završava Gundulićeva himna. Mnogi su ljudski životi položeni za našu slobodu. Teško mi je pri spoznaji da se do slobode moglo doći samo na taj način, ali sam i radosna jer naša vjekovna težnja ima sretan kraj. Taj kraj je zapravo početak. Početak naše samostalne Republike Hrvatske. Priču o našoj državi pričat ćemo svima. Prenosit ćemo je s koljena na koljeno. Spominjat ćemo velike ljude koji su nam omogućili biti slobodni. Radit ćemo to istim onim prvotnim žarom koji se javljao u početku stvaranja našeg doma. Naše domovine Hrvatske.

Shvatili smo što je sloboda. Pitam se znači li sloboda više nama koji smo se borili za nju, nego onima koji nisu. Možda poneki ne drže pojam slobode za nešto važno. Mi ne činimo takvu pogrešku. Shvatili smo koliko je samostalnost naše države vrijedna. Njegovat ćemo njezinu kulturu i tradiciju. Nikada nećemo dopustiti da hrvatski narod izgubi prvotnu povezanost. Borit ćemo se za njezin opstanak, isto kao što ste se vi svi do sada borili za njezin život. Hvala vam na tome!

Čuvajmo naš Hrvatski sabor i sve hrvatske građanke i građane!

Čuvajmo jedinu nam i vječnu Hrvatsku!

2. MJESTO:

Učenik: Mihovil Štimac, 2. r.

Naziv i adresa škole: V. gimnazija, Klaićeva 1, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Smiljana Karlušić Kožar, prof. hrvatskog jezika

Poštovani zastupnici i zastupnice, dragi građani Republike Hrvatske!

Prije trideset godina izašli ste na referendum i jasno rekli da vam je dosta neravnopravnosti. Zahvaljujući vašoj gotovo jednoglasnoj odluci Sabor Republike Hrvatske proglasio je Republiku Hrvatsku samostalnom i suverenom državom. Danas, tko od mladih zna o važnosti tih događaja? Jedino priče baka i djedova te majki i očeva, koji su ih proživjeli, priče su koje do danas čuvaju značaj tih događaja. A tko će čuvati iste priče za buduće generacije? Što će biti kad onih, koji su ih pisali, više ne bude?

„Rođena je država Hrvatska, neka joj je dug i sretan život“, bile su riječi prvog predsjednika Sabora Republike Hrvatske, Žarka Domljana, nakon donošenja Ustavne odluke i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, 25. lipnja 1991. godine. Naša mlada država ima već 30 godina. Na svom je putu prošla kroz mnoge nedaće. Kao lađa kroz olujno more. Najteže joj je bilo otisnuti se od obale. Kad je to uspjela, svi ostali valovi ojačali su je. Naša lađa i danas ponosno plovi. Spremna je, da kao i nekad, svlada nadolazeće oluje!

Dragi građani, tomu je tako zahvaljujući vašoj solidarnosti i brizi.

Zahvaljujući vašoj snazi i volji.

Zahvaljujući vašoj ljubavi i slozi.

Da nismo pokazali zajedništvo u poplavama, potresima, tijekom pandemije i kad je bilo najteže, ne bismo danas bili ovdje.

Međutim, budućnost nosi nove izazove. Vrijeme mijenja ljude. Ni mi mladi danas nismo kao što su naši roditelji nekada bili. Nisu bili puno stariji od nas danas, onda kad se Hrvatska borila za neovisnost. Naši roditelji, uz bake i djedove, oni su ti koji su nas, kao i mnogočemu drugome, naučili o važnosti tih događaja. Oni su ti koji su nas naučili da domovina i država nisu isto. Oni su nas naučili da vlastitu domovinu treba istinski ljubiti i biti zahvalan na njoj.

I sad je red na nama. Mi smo ti koji ćemo se suočavati sa svim problemima koje će budućnost donijeti. Samo radom i trudom omogućit ćemo svojoj domovini dug i uistinu sretan život. Ono što smo radili i što radimo jest dio nas i to ne damo! Kroz povijest su često drugi ubirali plodove našeg truda. Stoga, sada kad mi imamo kormilo, moramo ga okrenuti u pravom smjeru. Kako bi budućnost Hrvatske bila u pravim i sigurnim rukama, najvažnije je da bude u našim rukama. Naslijedit će i nas netko. Ostatak će netko kad i nas više ne bude. Ako i oni budu poučeni istim vrijednostima kojima smo i mi bili podučeni, ne sumnjam da će budući naraštaji moći sretno, mirno i slobodno živjeti u vlastitoj domovini.

Naša domovina prešla je velik dio puta, a vjerujem da je veći dio tek pred njom. Kako je rekao Vlado Gotovac prije 30 godina: „*Mi imamo svoje gradove, mi imamo svoju kulturu, mi imamo svoju domovinu, svoju naciju.*“, i stoga kažem da je na nama odgovornost da čuvamo naše gradove, našu kulturu, našu nacionalnost i domovinu. Istu odgovornost imat će i oni koji dođu nakon nas.

Na kraju, volio bih reći da ja vidim svoju budućnost u Hrvatskoj, a znam da nisam jedini. Vidim budućnost u svojoj domovini, ali ne bilo kakvoj. Pravedna i poštena domovina je ona u kojoj bih ja, a siguran sam i mnogi drugi mladi, voljeli ispisati svoju budućnost.

Živjeli i živjela Hrvatska!

3. MJESTO:

Učenica: Lucija Bešlić, 4. r.

Naziv i adresa škole: Ekonomska škola Imotski, Bruna Bušića 59, 21 260 Imotski

Nastavnik – mentor: Slaven Tolić, prof. pravne grupe predmeta

Poštovani predsjedniče Republike Hrvatske, poštovani predsjedniče Vlade, poštovani predsjedniče Sabora, poštovane kolege zastupnici, poštovani građani Republike Hrvatske, dopustite mi da Vas na početku sve srdačno pozdravim te Vam zaželim dobrodošlicu na proslavi tridesete obljetnice hrvatske neovisnosti.

25. lipnja 1991. godine datum je koji će ostati vječno zapamćen u srcima građana Republike Hrvatske, kako na prostoru Republike Hrvatske, tako i izvan nje. To je dan kada se dogodila jako važna prekretnica u životima svih nas, bez koje nijedan sljedeći ne bi imao smisla, dan kada je Republika Hrvatska postala slobodna, suverena i neovisna država, država u kojoj su građani na prvome mjestu i bez kojih ovo ne bi bilo moguće.

„Rođena je država Hrvatska! Neka joj je dug i sretan život“. Ove riječi prvog predsjednika višestranačkog Sabora dr. Žarka Domljana, izrečene su netom nakon izglasavanja i proglašenja Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Trebale bi nam biti pokazatelj važnosti samoga događaja, kao i svojevrsni pokazatelj da ništa u životu nije nemoguće i da se za prave stvari isplati boriti. Unatoč brojnim preprekama i rizicima Hrvatska je toga dana uplovila u neizvjesne vode. Nasuprot velikosrpskim pobunjeničkim snagama, svojom odlučnošću, hrvatski narod uspio se obraniti te izboriti za svoju zemlju. Mnogo je ljudi kojima bi trebali odati počast i zahvalu, a to su prije svega naši branitelji, bez kojih ništa od ovoga ne bi bilo moguće. Oni su dali svoje zadnje atome snage i prolili svoju krv da bismo mi danas mogli biti to što jesmo, ljudi koji žive u slobodnoj i suverenoj zemlji. Više od 15 tisuća branitelja dalo je svoje živote da bismo mi danas mogli biti slobodni i to je žrtva koja ne smije i neće nikada biti zaboravljena.

Još jedna osoba kojoj se moramo zahvaliti i kojoj moramo odati ogromno priznanje jest prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman. Njegova vizija i čvrsto vodstvo usmjerili su razvoj Republike Hrvatske od države pred kojom su bile brojne prepreke i izazovi te dosta neizvjesna budućnost, do države kakva je danas, države koja je polučila mnoge međunarodno priznate uspjehe, kako na političkom, tako i na kulturnom, sportskom te mnogim drugim područjima. Kruna svega ulazak je u Europsku uniju 1. 7. 2013. godine. Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska je postala punopravna članica koju ovo članstvo svrstava među najperspektivnije zemlje svijeta.

Članstvo pruža velike mogućnosti domaćim poduzetnicima i proizvođačima za lakše probijanje na europsko tržište, bolju promociju, te pruža priliku mladim talentiranim ljudima, kojih je naša domovina prepuna, da razviju svoje ideje i zamisli uz pomoć europskih fondova. "Naše jedino oružje koje smo tada imali bilo je naša odlučnost i naša spremnost da sačuvamo i obranimo tek rođenu demokraciju, slobodu i državu", riječi su predsjednika Hrvatskoga sabora Željka Reinera izrečene 25. lipnja 2016. godine. Ove nas riječi potiču na razmišljanje koliko su Hrvati zapravo složni te kako nikada ne posustaju, kako u prošlosti, tako i u sadašnjosti u kojoj su nas pogodile

različite kušnje poput pandemije, potresa te mnogih drugih nedaća u kojima su Hrvati pokazali svoje veliko srce i zajedništvo kada je to bilo najpotrebnije.

I na kraju želim reći kako sam ponosna što imam čast živjeti u ovoj zemlji, zemlji koja je s toliko malo postigla toliko puno. U najtežim uvjetima ostvarili smo gotovo nemoguće. Što li sada, kada smo „stali na noge“, možemo učiniti? Samo nebo nam je granica! Još jednom iskreno, od srca, svima želim sretan Dan neovisnosti!

3. MJESTO:

Učenica: Matea Butorac, 4. r.

Naziv i adresa škole: Prirodoslovna i grafička škola Rijeka, Vukovarska 58,
51 000 Rijeka

Nastavnica – mentorica: Željka Travaš, prof. politike i gospodarstva

Poštovani predsjedniče Sabora, poštovane kolege zastupnici, poštovani građani Republike Hrvatske,

danas stojim ovdje zahvalna i ponosna što mogu govoriti o navedenom događaju svjesna njegove veličine, važnosti i žrtve te što mogu s ponosom nastaviti pisati povijest našega naroda.

„Rođena je država Hrvatska! Neka joj je dug i sretan život!“ Bile su to riječi predsjednika prvoga višestranačkog Sabora dr. Žarka Domljana izrečene 25. lipnja 1991. godine u sabornici. Bile su to riječi izgovorene netom nakon izglasavanja i proglašenja Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Nakon toga presudnog događaja došlo je vrijeme da sami postanemo krojači vlastite sudbine, da sami odaberemo kakva nacija želimo biti. Glavnu ulogu u tom presudnom trenutku koji nam je omogućio odcjepljenje od SFRJ-a, odmak od kršenja ljudskih prava, prava nacionalnih manjina i prava federalnih jedinica, zatim omogućio samostalnost, te prihvaćenje glavnih vrijednosti svih demokratskih država – poput slobode, jednakosti, nacionalne ravnopravnosti, mirotvorstva, socijalne pravde, imao je Hrvatski sabor. Ljudi koji nisu uzimali ne za odgovor, koji su vidjeli bolju Hrvatsku veću od pojedinačnih ambicija, koji su bili uporni, imali volju naći nešto divno, ali ne u sebi, nego u svima nama zajedno. Upravo su oni 30. svibnja 1990. godine stali na kormilo i odveli nas u pravom smjeru, smjeru prema nadi u bolje sutra te je tako konstituiran prvi demokratski višestranački Sabor, kao najviše zakonodavno i predstavničko tijelo svih građana Hrvatske. Time je okončana gotovo polustoljetna komunistička vlast i stvoreni temelji za samostalnost i demokratizaciju Hrvatske. I sam dr. Franjo Tuđman, tadašnji izabrani predsjednik Predsjedništva Socijalističke Republike Hrvatske govori o Saboru kao „čuvaru hrvatske opstojnosti, samosvojnosti i samoodređenja“ tijekom četrnaestostoljetne povijesti, povijesti čiji su nas tamniji dijelovi učinili snažnijima i složnijima. Tada je od ukupno 351 zastupnika 60 % mandata dobio HDZ, za predsjednika Sabora izabran je Žarko Domljan, za potpredsjednike Ivica Percan, Stjepan Sulimanac i Vladimir Šeks, a za predsjednika Izvršnog vijeća Sabora Stjepan Mesić. Ono što su oni napravili u tom finalnom trenutku, na tim izborima, uzrokovalo je promjenu. Ali, za nju smo zaslužni i mi, mali građani, pojedinci. Ta pobjeda pripada koliko Saboru, toliko i nama. Shvatili smo da je malo toga što ujedinjeni ne možemo, a malo onoga što podijeljeni možemo te je na referendumu 19. svibnja 1991. godine izglasano s 92.18 % glasova da Hrvatska ne ostane u Jugoslaviji kao jedinstvenoj državi. Tom mogućnošću izlaska na referendum narod je počeo vjerovati da može i on učiniti razliku, da se i njihovi glasovi mogu čuti, makar ne sjedili u sabornici. Proglašenjem „Božićnog Ustava“ 22. prosinca 1990., kojim je uspostavljen politički i pravni poredak države te su određene najveće vrednote ponovno suverene europske države, povjerenje se između naroda i vlade produbilo i postalo je vidljivo da se nešto nevjerojatno može učiniti samo zajedništvom.

Dana 25. lipnja slavimo Dan neovisnosti, dan kada je Republika Hrvatska dobila svoje najveće vrednote – postala je suverena i samostalna. Bio je to početak kraja, kako obnove, tako i promjene. Danas je dan sjećanja ne samo na pretke i na našu prošlost, nego i na nas. On govori tko smo mi, koliki smo put prevalili, koliko žrtava podnijeli da bismo stigli tu gdje jesmo. Danas je baklja predana novoj generaciji ljudi, političara, koji su tu da nam pomognu nositi sve nove izazove. Svako novo sutra znači novi poticaj za doprinos stvaranju boljega društva. Međutim, od nas se sad očekuje nova era odgovornosti i žrtve – ona koju imamo prema sebi, svome narodu, koju ne prihvaćamo jer moramo, nego jer to želimo. Sve navedeno izraz je naše požrtvornosti, ali i karaktera i poštovanja, izraz slobode. Danas mi nastavljamo to putovanje.

Pitajte se što vi možete učiniti za svoju državu, što zajedno možemo učiniti za nju, za nas. Nastavimo nasljeđe koje je na nas preneseno!

3. MJESTO:

Učenica: Korina Rubinić, 4. r.

Naziv i adresa škole: II. gimnazija, Križanićeva 4, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Ivana Plazonić, prof. politike i gospodarstva, sociologije i etike

Poštovani zastupnici i predsjedniče Hrvatskog sabora!

Prije 30 godina, naš je narod nakon puno vremena dobio nadu; nadu u novi život, nadu u bolje sutra. Nadu da će njegova djeca odrastati u slobodnijoj zemlji, svoji na svome, da će se moći ponositi svojom državom i ne biti podčinjeni nikome. No proći će godine prije nego li ova nada postane stvarnost, prije nego li Hrvat može slobodno prošetati hrvatskom ulicom bez straha, u svojoj državi, u svom domu. Tada, to bijaše još samo san.

Hrvatska je povijest često teška za učenje; nema nikakvog velikog carstva za promatrati, nikakvih vladara koji su cijele kontinente sebi pokoravali. Ima muke, jada i borbe, stranih vladara kojima se pokoravamo i stranih vojski koje nas napadaju. Svaka se ulica čini slijepom, a svaka bitka izgubljenom i prije nego li je počela. Rat, glad i bijeda, čemer, siromaštvo i zla kob nisu bili stranci hrvatskom narodu tijekom gotovo 1000 godina pod tuđom vlašću. 1000 godine muke Hrvata, 1000 godina boli i 1000 godina tumananja po mraku. No i 1000 godina sna, 1000 godina tradicije i običaja, 1000 godina majki koje odgajaju sinove i kćeri Hrvate, odgajaju ih da vole svoj narod i odgajaju s nadom u bolje sutra. Jer uistinu je hrvatski narod tijekom tih 1000 godina prošao sva zla, no ono što te ne uništi, može te samo ojačati. Ne može levant uništiti ono što cvjeta na buri i ne može tuđinac sasjeci korijen koji seže 13 stoljeća duboko. Jer dok kroz povijest gledamo patnju i jad našeg naroda pod tuđom vlašću, vidimo i strast, vidimo i neizmjernu ljubav koju gajimo prema svom domu i neizmjernu želju za slobodom – da jednom zasvagda možemo sami za sebe birati, sami sobom vladati i sami voditi svoju zemlju u bolje sutra. I nakon gotovo 1000 godina snivanja, Hrvatska 1991. godine vidi priliku; jasnije nego ikad vidi svoj put k svjetlu, vidi da je vrijeme da se probudi. Nakon stoljeća toliko dugih i bremenitih da je sve lijepo iz prošlosti postalo legenda, Hrvatska uzima svoju jednu šansu i bira boriti se za ono što joj pripada, za ono što zaslužuje. I uistinu će se boriti jer sloboda se krvavo plaća, no zla je kob ovaj put podcijenila ljubav našeg čovjeka prema svojoj domovini, prema svom narodu jer 1000 godina potlačenosti učinilo je od našeg čovjeka ponosnog i nepokolebljivog Hrvata koji će se za svoje njive, za svoje hrašće, za svoje more sinje i za svog brata Hrvata boriti dok mu srce bije.

Prije 30 godina, naš je narod započeo novi život, novu eru. Eru u kojoj ćemo mi i naša djeca živjeti slobodno i sretno, eru u kojoj će Hrvat cijelom svijetu moći ponosno reći da je ovo njegova domovina, eru u kojoj ćemo skupa graditi bolju budućnost i uvijek pozitivno gledati naprijed, puni nade. Ako išta primjećujemo kroz povijest, to je da je „Dum spiro, spero“ vrlina svakog Hrvata; to je ono što nas je vodilo kroz 1000 godina mraka, to je ono što će nas spasiti kad nas zateknu nove nevolje, tako odolijevamo testu vremena. Zato se ja za Hrvatsku ne bojim i znam da ju čekaju sunčani dani; sve što ja mogu je zaželjati: „Nek joj je dug i sretan život!“

POHVALJENI UČENIČKI RADOVI:

Učenica: Mirna Tomasović, 3. r.

Naziv i adresa škole: Turističko-ugostiteljska škola Split, A. G. Matoša 60, 21 000 Split
Nastavnica – mentorica: Mirjana Milovac-Krželj, prof. politike i gospodarstva i
gospodarskog prava

Dana 25. lipnja 1991. godine dogodila se – povijest. Rođenje. Utjelovljenje jedinstva zajednice. Probudio se san, iz srca i zemlje. Glas stvorio je tijelo. Hrvatski sabor proglašava samostalnu Republiku Hrvatsku.

Te godine, 19. svibnja građani Republike Hrvatske izašli su na referendum da izraze svoju volju i odluče o sudbini Hrvatske. Po odluci naroda Hrvatski sabor s ponosom je izglasao 25. lipnja 1991. godine Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, kojim se činom pokrenuo postupak razdruživanja od drugih republika i SFRJ te postupak za međunarodno priznavanje. Tadašnji predsjednik Hrvatskoga sabora Žarko Domljan i sam je rekao: „Rođena je država Hrvatska! Neka joj je dug i sretan život.”

Hrvatski sabor toga dana stavio je povijesni pečat završetka na dugom, teškom poglavlju, ali naslućivao se još teži početak. Naime, nakon višestoljetnog sna, žudnje i borbe za uspostavom samostalne, slobodne i neovisne države, mnogo puta trpeći tuđinsku vlast, hrvatski je narod snagom svog nacionalnog bića zaslužio biti svoj na svome.

No, kako nas povijest uči, stvaranje vlastite države nije moglo proći bez porođajnih muka, otpora, sukoba i u konačnici rata koji je hrvatskom narodu nametnut od strane velikosrpskog agresora, koji će svom silinom buknuti samo nekoliko mjeseci od tog 25. lipnja 1991. godine.

Unatoč činjenici da je tadašnje političko vodstvo Republike Hrvatske predvođeno predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom vodilo računa da sve odluke i postupci imaju legalno uporište u Ustavu iz 1974. godine ondašnje države Jugoslavije, kojim se jamčilo pravo na samoodređenje do odcijepljenja, nije bilo dovoljno da se zaustavi ratni stroj koji je nadirao s istoka.

Hrvatski sabor je shvaćajući težinu povijesnih okolnosti i nadvite tamne oblake rata iznad Hrvatske na svoju odluku iz 25. lipnja stavio moratorij, kako bi međunarodnoj zajednici i cijelome svijetu poslao poruku mirotvorstva, istodobno kupujući vrijeme za pripremu obrane od agresije koja će na jesen uslijediti.

To se upravo i dogodilo, pa je Hrvatski sabor u već ratnim okolnostima i otvorenoj agresiji 8. listopada 1991. godine, istekom moratorija, donio odluku o raskidu svih državnopravnih sveza s ostalim republikama i pokrajinama bivše države Jugoslavije.

Kao najviše zakonodavno tijelo u Republici Hrvatskoj i izraz političke volje hrvatskog naroda Hrvatski sabor je, kao i mnogo puta kroz povijest, donio ključne i sudbonosne odluke za budućnost naše nacije i države.

Davne 1848. godine, od kada je na suvremenim osnovama, u vrijeme znamenitog bana Josipa Jelačića i narodnog preporoda, ustanovljen i konstituiran Sabor tadašnje Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, u kojem sazivu bijahu i velikani poput Ljudevita Gaja, Ivana Mažuranića, Ivana Kukuljevića – Sakcinskog i drugih, do naših vremena Hrvatski je sabor povijesno žarište, snaga i oslonac našega naroda u borbi za svoja politička i ostala prava.

Imajući u vidu taj povijesni kontinuitet, tu grčevitu i pravednu borbu za narodna prava, Hrvatski sabor je središnje i nezaobilazno mjesto u povijesnoj memoriji koju trebamo s ponosom prenositi na nove generacije.

Učenica: Tia Brezovec, 4. r.

Naziv i adresa škole: Prva gimnazija Varaždin, Petra Preradovića 14, 42 000 Varaždin
Nastavnica – mentorica: Ivana Žnidarić Kajić, prof. sociologije i politike i gospodarstva

Narod, koji se još u 7. stoljeću naselio na prostor između Drave i Jadrana, sve do devedesetih godina 20. stoljeća pripadao je tuđoj vlasti u državnim zajednicama. Imati vlastitu državu, slobodnu, neovisnu i suverenu, san je koji su Hrvati, narod vatrenog srca i neuništivog duha, pretvorili u javu.

Hrvatsku se u povijesti tretiralo kao nemoćnu jedinicu kojom su kroz stoljeća vladali tuđi vladari, a svi su oni provodili reforme kojima se ostvarivalo slabljenje Hrvatske uz istovremeni doprinos jačanju moćnijih od nas. Stagnacija razvoja hrvatskoga gospodarstva, kulture i književnosti osobito se osjetila u sklopu Austro-Ugarske Monarhije kad je današnji hrvatski teritorij bio podijeljen između te dvije ravnopravne države, što je onemogućilo teritorijalnu cjelovitost, bitnu za suverenitet. Pomoć u sprečavanju talijanskog zauzimanja hrvatske obale, ali i boljeg položaja te konačnog napretka, Hrvati su pokušali pronaći u raskidu državnih veza s Austro-Ugarskom Monarhijom te ujedinjenju sa Srbijom i Crnom Gorom u Kraljevini SHS. Težnju hrvatskoga naroda za poboljšanjem vlastitog položaja, a na kraju i stvaranjem vlastite države, bilo je nemoguće svladati, pa čak i kontrolirati. Hrvatski narodni preporod razdoblje je intenzivne integracije hrvatskoga naroda u kojem aktivno djeluju hrvatski političari i pjesnici. Hrvatski su književnici budnicama sudjelovali u buđenju nacionalne svijesti hrvatskoga naroda. Godine 1835. Antun Mihanović napisao je pjesmu „Hrvatska domovina“ koja je kasnije postala osnovicom današnje hrvatske himne „Lijepa naša domovino“, koju je uglazbio Josip Runjanin, a koja se koristi u svečanim prilikama za predstavljanje hrvatskoga naroda. Želja za ravnopravnim položajem svake države u Kraljevini SHS, ostala je samo na papiru, no ni to nije natjeralo Hrvatsku da se preda u ostvarenju svojih nauma. Osvrćući se na povijesno pravo hrvatskog naroda na državnu suverenost, Hrvati su težili odcjepljenju od bilo kakvog državnog saveza i ostvarenju vlastite države na temelju pravnoga, državnoga i povijesnog prava hrvatskog naroda. Vrhunac te silne želje očituje se u organiziranju prvih demokratskih izbora, novom Ustavu Republike Hrvatske, Božićnom Ustavu, proglašenom 22. prosinca 1990. godine, temeljnom zakonu i najvažnijem dokumentu iz kojeg proizlaze naša sloboda, neovisnost, suverenost i sva naša građanska prava. Motiviranost za stvaranje države jasno je vidljiva pobjedom u Domovinskom ratu, čime je hrvatski narod dokazao svoju moć i spremnost za formiranje države u kojoj će vlast pripadati odanom i discipliniranom narodu. Ustavnom odlukom Sabora Republike Hrvatske o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, donesenom 25. lipnja 1991. godine, Hrvatska se proglašava suverenom i samostalnom državom čime ujedno započinje i njezino razdruživanje od drugih republika Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije te pozivanje na međunarodno priznanje. Osnivanju Republike Hrvatske uvelike su doprinijeli zastupnici Hrvatskoga sabora, našega predstavničkog tijela i nositelja zakonodavne vlasti, doma demokracije i ljudskih prava, koji su predstavljali i branili ideje čitavog naroda. Prvi Ustav neovisne Republike Hrvatske mijenjao se ukupno pet puta, a ta aktualnost legislative dokazuje angažiranost državnog tijela kojom se nastoji poboljšati trenutne društvene uvjete, čija je primarna karakteristika poštivanje ljudskih i građanskih prava. Kao kolijevka zajedništva, između rijeka, planinskih i gorskih masiva, smjestila se Lijepa Naša.

Hrvatska se iz blata zlatna uzdigla, svojom upornošću, željom i međusobnom suradnjom oduprla se gospodarski jačim državama te sad ponosno stoji na drhtavom tlu, nadajući se da je ono neće iznevjeriti. Zadovoljstvo je već 30 godina motriti Republiku Hrvatsku obavijenu zlatnim žitom, zaštićenu gorama i okruženu Jadranskim morem. Da se riječi prvog predsjednika Sabora: „Rođena je država Hrvatska. Neka joj je dug i sretan život“, nikad ne zaborave, nek' je djece što ljube tlo po kojem hodaju, odraslih koji za nju služe i starih koji narodne priče o zajedništvu pamte jer tad će živjeti i ona – hrabra, radosna i prekrasna država Hrvatska.

Učenica: Ivona Kollert, 4. r.

Naziv i adresa škole: Gimnazija Daruvar, Gundulićeva 14, 43 500 Daruvar

Nastavnica – mentorica: Jela Kusaković, prof. politike i gospodarstva

Povijesni događaj osamostaljivanja Republike Hrvatske započeo je prvim demokratskim izborima 1990. godine, nakon kojih je dr. Franjo Tuđman postao prvi hrvatski predsjednik, konstituiranjem višestranačkog Sabora 30. svibnja te donošenjem novog Ustava 22. prosinca iste godine. Proces se nastavio referendumom o hrvatskoj samostalnosti koji je održan 19. svibnja 1991. godine. Na tom su referendumu građani Republike Hrvatske odlučili da „Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez suverenih država s drugim republikama“ te da „Republika Hrvatska ne ostaje u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi.“ Prihvaćanjem tih odluka hrvatski su građani zaslužni što i danas postoji država koju zovemo Lijepom našom. Tako je 25. lipnja 1991. godine Hrvatski sabor donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske te Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske, dok je 8. listopada 1991. godine donesena Odluka o raskidu državnopravnih veza s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ. Tim je formalnostima Republika Hrvatska postala suverena demokratska država. Tako je ona postala neovisna država, država čiji državljani samostalno mogu donositi odluke na području svog teritorija.

No, bez obzira na miran pokušaj izlaska iz Jugoslavije, Hrvatska je svoju želju za neovisnošću platila višegodišnjim ratnim sukobom protiv udruženih velikosrpskih snaga. Vojne operacije su prestale krajem 1995. godine, ali rat se nastavio. Teško je sada zamisliti stanje hrvatske nacije tijekom Domovinskog rata onima koji ga nisu proživjeli. Kako su se osjećali dragovoljci koji su nenadano morali puškama za lov braniti svoju mladu državu ili oni koji su nakon previše godina neizvjesnosti saznali u kojoj su masovnoj grobnici pokopani njihovi najmiliji. Oni koji su na svijet došli nakon rata sada samo mogu osjećati posljedice koje je rat ostavio na starije u njihovoj okolini. Mogu čuti priče i vidjeti slike, ali ništa neće ni blizu dočarati strah koji su ljudi na ratnim područjima osjećali svaki dan. Zamislite da ste među vojnicima koji prolaze napuštenim ulicama kroz koje je već prošao agresor. Ulazite u praznu kuću. Vrata leže na podu, prozori porazbijani, igračke razbacane po prostoriji, a na kuhinjskom je stolu poslužen ručak. Ti su ljudi živjeli svoje živote taj dan kada je izbio rat isto kao i svaki drugi. Oni nisu bili krivi za rat u svojoj državi, ali su zbog njega platili veliku cijenu, sve to za neovisnost svoje domovine.

Iz rata u kojem je, kako je navedeno u Izvorišnim osnovama Ustava, „hrvatski narod iskazao svoju odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske kao samostalne i nezavisne, suverene i demokratske države“, Hrvatska je izašla s mnogobrojnim vojnim i civilnim žrtvama, razorenim građevinama i objektima kulturne baštine, razorenim gospodarstvom i nemjerivom duševnom patnjom stanovništva. No, iz njega je izašla i kao neovisna država koju je do tog cilja dovelo jedinstvo i hrabrost branitelja raznih nacija na hrvatskom teritoriju koji su svoje živote posvetili izgradnji boljeg hrvatskog društva.

Republika Hrvatska je, još za vrijeme rata, 22. svibnja 1992. godine, primljena u Ujedinjene narode kao punopravni član, što je bio vrlo velik i važan korak u njenom razvoju. Koračanje u svjetske vode kao suverena država nastavlja i pridruživanjem NATO-u 1. travnja 2009. godine, a

izrazito je važan i ulazak u Europsku uniju 1. srpnja 2013. godine. Pristupanjem tim međunarodnim organizacijama, Republika Hrvatska ispunila je svoje najveće vanjskopolitičke ciljeve, dok unutrašnjost države, uz bolji razvoj gospodarstva, ipak karakteriziraju i problemi kao što su visoka nezaposlenost, korupcija, iseljavanje velikog broja stanovnika i izrazit monocentrizam oko glavnog grada...

Dok je Hrvatska hrabro koračala kroz prvih 30 godina neovisnosti, problem iseljavanja radnog stanovništva, pogotovo visokoobrazovanog, ipak je sve veći. Ono je posljedica problema nezaposlenosti, a naglo je potaknuto i pridruživanjem Europskoj uniji gdje ljudi odlaze u potrazi za boljim prihodima i boljim uvjetima rada nego što ih očekuju u Hrvatskoj. Svakako se treba početi s otvaranjem novih radnih mjesta te poboljšavanjem uvjeta rada u svim sektorima po cijeloj Hrvatskoj. No, iako naizgled relativno jednostavne, posljedice iseljavanja radnog stanovništva kompleksne su i zahtijevaju mnogo vremena i razumijevanja njihovih okolnosti kako bi se riješili problemi koje prouzrokuju. Ipak, kompleksnost problema ne smije nas spriječiti u njegovom analiziranju i rješavanju jer će jedino tako Republika Hrvatska napredovati kao europska i svjetska država.

Naravno, uz mane, Hrvatska ima i mnogo vrlina. Daleko najpoznatije su njene prirodne ljepote. Od strogih rezervata, brojnih nacionalnih parkova i parkova prirode te prekrasnih obala, prirodna raznolikost Hrvatske privlači turiste diljem svijeta. Uz njih, glavna je turistička atrakcija i kulturna baština bogata materijalnom i duhovnom tradicijom koja se može zamijetiti u svakom dijelu Republike. Također karakteristična i prepoznatljiva u svim dijelovima države, a i među svjetskim turistima, ljubaznost je i radišnost hrvatskog čovjeka. Zbog izražene multikulturalnosti, poznato je da su hrvatski ljudi „dobri domaćini“ te da svoje mjesto na području Hrvatske može naći gotovo svatko.

Druga posebnost po kojoj je Republika Hrvatska svjetski poznata svakako su hrvatski sportski reprezentativci. Od najpoznatijih lica kao što su Blanka Vlašić, Goran Ivanišević, Sandra Perković, Marin Čilić, braća Sinković, Ivica i Janica Kostelić te mnogi drugi, do reprezentacija ekipnih sportova, nogometne, rukometne, odbojkaške, košarkaške i vaterpolske, hrvatski sportaši slavno godinama kupe medalje na europskoj i svjetskoj sceni. Ipak, dok cijeli hrvatski narod uživa u osjećaju ponosa koji dolazi s brojnim sportskim uspjesima, sportski klubovi diljem Hrvatske jedva spajaju kraj s krajem. Osim nekoliko velikana u svakom sportu, klubovi rade u lošim uvjetima te uz malu novčanu potporu, a velika očekivanja. Kada bi se zauzvrat svjetskoj slavi više ulagalo u sport na razini gradova, županija, ali i države, uspjeha bi bilo više, a mlado bi hrvatsko stanovništvo zasigurno bilo i više nego zahvalno.

Mladima je također potrebno pružiti bolje uvjete u hrvatskom školstvu. Dakako, školstvo Republike Hrvatske napredovalo je u posljednjih 30 godina i zastarjeli se sustav sve više mijenja, ali i tu treba biti pažljiv. Za početak, problematiku školstva najbolje treba poznavati ministar obrazovanja koji u školski sustav treba biti direktno uključen te spreman za uvođenje promjena koje su potrebne našem obrazovanju. Kao i za sport, važno je ulagati i u školstvo. Važno je ulagati u sustav obrazovanja, u škole, u proces nastave, u učitelje i profesore, u učenike, u mlade koji trebaju biti temelj novog hrvatskog društva. Kako možemo očekivati da će Hrvatska napredovati ako njeni ljudi već u mladosti nemaju dobre uvjete za rast, razvoj i obrazovanje? Kako od njih možemo očekivati da ostanu u svojoj zemlji tijekom cijelog svog školovanja te nakon njega?

Na kraju, treba uzeti u obzir da je Republika Hrvatska mlada demokratska država koja je svoje vrijeme neovisnosti iskoristila onoliko koliko je mogla u danom trenutku s ljudima koji su njome upravljali u posljednjih 30 godina. Mjesta za napredak, naravno, ima mnogo, u svim aspektima države, no bez obzira na to od kojeg problema krenuli, sigurna sam da Republiku Hrvatsku čekaju samo bolja vremena.

Država Hrvatska rođena je prije ne tako davnih 30 godina, no još uvijek jednako vrijedi želja predsjednika prvog višestranačkog Sabora dr. Žarka Domljana: „Neka joj je dug i sretan život!“

Učenica: Jelena Dolić, 4. r.

Naziv i adresa škole: Nadbiskupijska klasična gimnazija „Don Frane Bulić“, Zrinsko-Frankopanska 19, 21 000 Split

Nastavnica – mentorica: Ana Vučković, prof. politike i gospodarstva i povijesti

Prvi demokratski višestranački Sabor u Hrvatskoj formiran je 30. svibnja 1990. godine, i simbol je jedinstva, hrvatskog identiteta te prostor rađanja hrvatskih stranaka. U tom razdoblju Hrvati su počeli stvarati novu državu Hrvatsku – državu koja više ne ovisi o tuđim interesima i koja je prestala biti rob na vlastitom prostoru. Devedesete godine prošlog stoljeća bile su izazovne godine za svakog građanina Hrvatske koji je bio stjeran u kut i nije vidio nadu u bolje sutra. Nakon što je Sabor 25. lipnja 1991. donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, Hrvatska je pokazala svoju samobitnost i pojavilo se buđenje nacionalne svijesti.

Osim što je Sabor bio jezgra svih krvavih i kriznih događaja koji su pratili Hrvatsku, Sabor je iznjedrio brojne politički poznate osobe. S druge strane, brojne osobe koje su tadašnjih godina djelovale, kako u Saboru, tako i na političkoj sceni, izgubile su svoj utjecaj te za njihova imena više nema mjesta na političkoj sceni današnje slike Hrvatske. Najplodonosnije ime, ime koje je ostalo trajno zapisano u prošlosti i ostalo je u sadašnjosti jest ime dr. Franje Tuđmana. S razlogom mu je dodijeljen sinonim *otac moderne hrvatske države*. Dr. Franjo Tuđman jedan je od onih koji je sa svojim stavovima početkom devedesetih godina ujedinio hrvatske građane, a poslije Domovinskog rata krenuo je u novu priču. Rat je dotaknuo brojne ljude unutar i izvan Hrvatske koji su s nevjericom iz dana u dan gledali što čovjek može učiniti čovjeku. Ipak, narod i političke vođe nisu odustajali. Tijekom tih pet godina bilo je onih koji su gradili psihološko ozračje među narodom i nastojali se boriti za malog čovjeka. Jedan od takvih pučkih tribuna bio je Josip Pankretić, autentični saborski zastupnik i predstavnik Hrvatske seljačke stranke Stjepana Radića. Borio se za prava seljaka i običnih ljudi i bio je iznimno poznat po svojim iskrenim i karizmatičnim nastupima. Bivši potpredsjednik Sabora i osoba uz koju se veže epitet „čovjek iz naroda“ bio je Stjepan Sulimanac. Dok je obnašao dužnost zastupnika i potpredsjednika Hrvatskog sabora, u svojim vatrenim govorima uvijek bi koristio najtoplije riječi: „Slobodna Hrvatska!“

Sada se pitam odakle njima tolika želja i snaga da bodre jedan narod. I kada razmislim, uočavam da ih je vodila ljubav, i to ne bilo kakva ljubav, već ljubav prema domovini. Riječ domovina toliko je snažna riječ, riječ koja označava pripadnost i življenje, riječ koja obećava mir i sigurnost. Upravo iz te riječi proizlazi i moje razmišljanje o domovini. Znam da se na Nju uvijek mogu osloniti, domovina je dio mene, a bez domovine nema ni vlastitog identiteta. Poslužila bih se stihovima Silvija Strahimira Kranjčevića koji u svojem djelu piše: „Slobode koji nema, taj o slobodi sanja“, i nadodala: domovine koji nema, taj o domovini sanja. Jer domovina je sloboda. Koliko je muke, borbe i strpljenja satkano u tih osam slova, koliko krvi i znoja da bismo danas bezbrižno hodali hrvatskim ulicama i s ponosom izrekli da ipak pripadamo „nekome“, a taj netko jest upravo ona, naša majka, naša Hrvatska. Posljednjih se godina može osjetiti da je u našem društvu nestalo onog hrvatskog ponosa, brojni naši građani izgubili su svoj životni pravac, a nerijetki svakodnevno napuštaju svoj dom, svoju domovinu. Svoje ideje i talente daruju tuđini. Na isti način u prostorima Sabora nestalo je ozračja poticaja i širenja svjetla nade

demoraliziranom narodu. Je li problem samo u našoj državi odnosno u vlasti koja ne poduzima određene i primjerene mjere ili je možda problem u nama građanima? Koliko je danas Hrvat svjestan svoje državnosti? Ulažemo li mi u vlastitu domovinu? To su neka od pitanja nad kojima bi svatko trebao zastati. Smatram da bi ovih trideset godina hrvatske neovisnosti trebalo imati utjecaja na odnos građana prema domovini. Suočeni s brojnim problemima današnjice, ne samo koronakrizom već i potresima koji su u posljednjim mjesecima zahvatili područje Banovine, sa sigurnošću mogu potvrditi dvije stvari: „brat nije odustao od svoga brata” niti „majka od svoga djeteta” što bi značilo da su građani pomogli onima pogođenim potresom, ali još bitnije je da domovina (majka) nije odustala od nas, svoga naroda. Kada su stanovnici Petrinje i okolnih naselja pomislili da je gotovo, ostatak se Hrvatske uključio i pokazao da smo zaista jedan narod koji je spreman za humanost i na uzajamnu pomoć. U ovih trideset godina Hrvatska se suočila s brojnim izazovima i mogu reći da nas je svaki izazov pojedinačno izgradio kao osobe. Prisutni su brojni nedostaci Hrvatske kao europske države i svakog dana čujemo ogorčene komentare naših građana koji više ne polažu nadu u boljitak Hrvatske. Međutim, mi moramo težiti promjenama unutar nas samih.

Trebamo si posvijestiti kako ništa ne može biti savršeno, no nekih ideala i ambicija se ne treba odreći. Posebno je naglasak na mladim ljudima koji trebaju znati graditi i razvijati vlastite ideje unutar vlastite domovine. Svaki pojedinac kap je u moru promjena koje pomažu Hrvatskoj da bi bila bolja. Neka ovaj govor bude poruka svim mladima: budimo upravo mi nositelji nove moderne hrvatske ideje iz koje će se razviti punokrvni intelektualci – ideje u kojoj će se poštovati svi ljudi, oni koji svoj posao rade časno i pošteno. Jer, kao što nas Antun Branko Šimić opominje da ne idemo maleni ispod zvijezda, dosegnimo i mi nešto nedostižno, ne zadovoljimo se prosječnošću i ne odustajmo prije negoli smo pokušali.

Učenica: Lea Čepo, 4. r.

Naziv i adresa škole: IV. gimnazija „Marko Marulić“, Zagrebačka 2, 21 000 Split

Nastavnica – mentorica: Natalija Palčić, prof. politike i gospodarstva

Sloboda. Sloboda je srce ljudske egzistencije, osnovno ljudsko pravo. Ako nisi slobodan, tko si onda ti? Što te čini posebnim, gdje je tvoj početak, a gdje kraj? Ako si lišen slobode postojiš li zapravo? Sva ljepota ovoga svijeta satkana je od slobode, od prava da smiješ reći tko si i što si, prava da budeš osoba kakva zaista želiš biti, a samim time i utjecati na vlastito okruženje i učiniti ga posebnijim, unikatnijim. Sloboda je moć da djeluješ, razmišljaš, postojiš i živiš onako kako ti želiš, bez grabežljivaca željnih moći i sposobnosti da ti stave okove na ruke i povež preko očiju.

Posebnost slobode je u tome što treba ležati u odgovornosti. Moćno je ona oružje s kojim treba znati upravljati jer vlastitim mogućnostima i blagodatima ne smijemo ograničiti ljude oko sebe. Svojom slobodom ne smijemo nikada otimati tuđu jer tog trenutka postajemo upravo ti grabežljivci, ti gladni vukovi. Hrvatska je zemlja odgovornih ljudi, ljudi koji od stoljeća sedmog niti jedan tračak svoje slobode nisu upotrijebili kako bi otimali tuđe, već kako bi cijenili i uživali u vlastitome. Zbog toga je Lijepa Naša oduvijek bila glavna meta onih, već spomenutih vukova. Jer tko to nema pameti pa da ostane ravnodušan na iznimnu ljepotu slavonskih ravnica, miris rujnog vina, čistoću plavoga nam mora, dalmatinskog krša i gordih planina. Svatko sebi želi najljepše, a to naša Domovina zaista i je. I tako smo bili prisiljeni stoljećima odolijevati neprijateljima, režimima, ratovima. Ali uspjeli smo, uspjeli smo unatoč strahu, sumnjama, unatoč iskušenjima. No kako? Otkud tolika snaga, toliki žar u krvi malenog naroda? Tajna je u nama, tajna je u zajedništvu. Naša je sloboda oduvijek bila skrivena, skrivena u činjenici da smo uvijek bili tu jedni za druge, brat uz brata. Slobode smo prividno bili lišeni, ali je ona oduvijek u nama gorjela i vodila nas naprijed, u borbu da je oslobodimo i pustimo da šeće duž granica. Bili smo zatočeni u Platonovoj špilji s okovima na nogama i vratu, nesvjesni da postoji druga realnost. No, čim smo rastrgnuli teške i više nepodnošljive okove, spoznali smo taj sladak okus neovisnosti, sloboda je napokon bila puštena. A za to nam je bila dovoljna svega nekolicina hrabrih momaka sa gorućim srcem u prsima i beskrajnom snagom volje u njedrima. Svakoj je slobodi potrebna ruka vodilja koja će je držati na sigurnom, prizemljenom te neoštećenom. Ta je ruka vodilja naš Sabor, koji već trideset godina neumorno djeluje kao najviše predstavničko i zakonodavno tijelo naše Domovine. Sabor čine obrazovani pojedinci, odabrani od strane naroda koji ne smiju nikada zaboraviti koliko im je povjerenje dano te koliko zaista moć u rukama drže. Ne teče svuda med i mlijeko i ne cvjetaju uvijek ruže, ljudi smo i svi griješimo. Velika je odgovornost biti saborski zastupnik i znati odgonetnuti što će poboljšati našu svakodnevnicu, što će u živote građana unijeti rat, a što mir. No, tu se opet javlja ono odličje koje svaki Hrvat posjeduje, a to je smoći snagu i držati se zajedno jer nas zajedništvo nikada nije i neće izdati.

Hrvatska djeca idu u škole, stječu vrhunsko obrazovanje, osigurana im je zdravstvena zaštita te uživaju u Ustavom definiranoj slobodi. Brinu se za sve nas upravo ti ljudi koji sjede u onim klupama na Markovom trgu, svjesni da katkad pogriješe, ali svoje greške i isprave. Ne smijemo osuđivati druge, biti čovjek znači biti razuman. Nismo materijalno bogata zemlja, ali smo zato neizmjereno i neotuđivo bogati duhom i strašću za životom. Time se zato dičimo i veličajmo kome pripadamo! Recite s ponosom: "Da, ja sam Hrvat."

Učenik: Fran Plivelić, 4. r.

Naziv i adresa škole: Gimnazija i strukovna škola Bernardina Frankopana, Struga 3,
47 300 Ogulin

Nastavnica – mentorica: Ljiljana Gračanin, prof. politike i gospodarstva

Dana 25. lipnja 1991. godine usvojene su Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske i Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. „Rođena je država Hrvatska! Neka joj je dug i sretan život“ - riječi su tadašnjeg predsjednika Sabora, gospodina Žarka Domljana. Rođena je samostalna Hrvatska, prateći višestoljetnu tradiciju naroda od Jadrana do Drave i Mure koji je počeo kao doseljeničko pleme, pred više od tisuću godina, i osigurao si temelje za modernu državu, državu koja već 30 godina živi svoju samostalnost, i Sabora koji 30 godina donosi odluke i njima utire put Hrvatske prema budućnosti.

Naša je država započela kao mnoštvo kneževina. Naši su preci uspjeli mnoštvo tih kneževina ujediniti pod jednim imenom, hrvatskim imenom, i uvidjeti kako mali narod može opstati i imati budućnost, ne asimiliran već priključen drugoj državi, zadržavajući elemente samostalnosti, u personalnoj uniji. Sklapani su ugovori i nagodbe s europskim silama, obranjena je sama Europa od prodiranja Turaka te je raskomadana država uspjela sebe održati pod imenom „Hrvati“. Ne samo da se očuvao suverenitet nego i jezik. Jedan smo od prvih naroda koji je dobio dozvolu Pape za korištenje svoga jezika za vjerske obrede. Hrvatski se narod žestoko odupirao mađarizaciji i germanizaciji. Naravno, velike zasluge prima upravo jedan od povijesnih stupova Hrvata – Hrvatski sabor. Sabor je donio odluke, sklopio ugovore, odobrio kraljeve. U njemu je održan govor Ivana Kukuljevića Sakcinskog, prvi službeni govor na hrvatskom jeziku.

Sabor je pratio Hrvate kroz trnje, krv i znoj. Hrvatski sabor neprestano djeluje kroz povijest, mijenjajući imena, ali ne interes hrvatskog naroda – stvaranje samostalne države. To se i dogodilo 25. lipnja 1991. kada je Sabor proglasio samostalnu državu koja se temelji na slobodi, jednakosti, ravnopravnosti, pravdi, demokraciji, višestranačju i ljudskim pravima.

Vlast proizlazi iz naroda, a podijeljena je na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu i time zaživjesmo demokraciju. Takva je država nastala na temeljima koje su postavili oni koji su uistinu razmišljali o budućnosti jednog malog naroda. Postoji li još koji narod, brojčano ne velik, koji je prošao kroz tolike nedaće, gdje je postojanje naroda bilo ugroženo, a nije se utopio i stopio s drugim, većim narodima, narod koji se borio protiv i pobijedio jednu od tada najjačih vojnih sila Europe? Isplivali smo iz sve meteži i postavili se kao oni koji se mogu pohvaliti prirodnim ljepotama, sigurnošću, gostoprimstvom te domoljubljem.

Kažem i opet, mi nismo velik narod, nikad nismo bili. Od kraljeva preko Turaka do Habsburgovaca; čas Osmanli, čas Mađari, čas Germani; od nesloge i zavisti do hrabrosti i domoljublja. Svaki potez hrvatskoga naroda, bio dobar ili loš, doveo nas je do ovog dana – 30 godina samostalne hrvatske države, 30 godina Sabora u samostalnoj Republici Hrvatskoj.

Učenica: Gloria Pevek, 4. r.

Naziv i adresa škole: Klasična gimnazija, Križanićeva 4a, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Snježana Krajinović, prof. politike i gospodarstva

Republika Hrvatska ove godine obilježava važnu obljetnicu. Naime, tijekom 1991. g. oružani incidenti unutar granica Hrvatske postaju sve učestaliji, a policija ne može više pasivno promatrati kršenje zakona. Nailazimo na sukobe hrvatskih i srpskih policajaca poput onih u Pakracu i na Plitvicama, gdje tragično pogiba prva žrtva rata, zapamćen hrvatski policajac Josip Jović. U svibnju 1991. g., nakon sukoba u Borovu Selu, utemeljen je Zbor narodne garde, ujedno i začetak Hrvatske vojske. Kao odgovor na bezuspješne pregovore predsjednika jugoslavenskih republika kraj pojačanih sukoba u Hrvatskoj, hrvatsko je vodstvo odlučilo raspisati referendum. Održan je u Hrvatskoj, 19. svibnja 1991. g., pri čemu se čak nevjerojatnih 93 % građana izjasnilo da podržava stvaranje suverene i samostalne Hrvatske, koja nakon završenih pregovora može (a i ne mora), stupiti u konfederalni savez s ostalim suverenim republikama. U skladu s rezultatima, Hrvatski sabor je 25. lipnja 1991. donio odluku o uspostavljanju samostalne i suverene hrvatske države. Taj nezaobilazni dan hrvatske povijesti obilježava se državnim spomendanom kao Dan neovisnosti.

Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske započinje ponosnim predstavljanjem srčanoga hrvatskog naroda: "Polazeći od trinaeststoljetne drevno-pravne tradicije na tlu između Jadrana, Drave i Mure, hrvatski narod je sačuvao samosvijest o vlastitom identitetu i o pravu na samobitnost i neovisnost u samostalnoj i suverenoj državi Hrvatskoj." Zahvalna pozicija Republike Hrvatske svojim prirodnim bogatstvom tijekom povijesti stavlja hrvatski narod u nepovoljne situacije zahtijevajući ništa manje nego tvrdoglavu borbenost i ustrajnost svoga naroda. Prostor formira narod, urodi mu tradiciju ljubavi i zahvalnosti na prostoru življenja, ukorjenjuje i veže mnoge obitelji uz njihove pretke i same početke nastanka njihova prezimena. Nalazeći se na razmeđu dviju često suprotstavljenih kultura istoka i zapada, Hrvati uspijevaju zadržati samosvijest o vlastitome identitetu u gotovo svim oblicima vlasti, bilo u personalnoj uniji, apsolutističkoj monarhiji, bilo u federaciji, urođen osjećaj jedinstvenosti i suvereniteta nikada ne blijedi. O tome nam govori i sama povijest zakonodavne vlasti Hrvatskog sabora. Najstarije zasjedanje datira iz 1273. g., kada se u Zagrebu sastaju plemići iz "čitave Slavonije", sazavši sjednicu sukladno nagodbi s kraljem Andrijom II. iz 1222. g. Tim je dokumentom ograničena kraljeva vlast dozvoljavajući plemstvu pravo na otpor, ako kralj ne bi poštovao njihove povlastice. Iz tog događaja je želja za izdvajanjem i samostalnosti hrvatskog naroda vrlo čitljiva i jasna. Nadalje, od 16. st., hrvatsko i slavonsko plemstvo zasjeda na zajedničkim saborima, a godine 1681. utemeljen je pak jedinstveni Sabor Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije koji, u skladu s vremenom nastanka, čine velikaši, plemićke obitelji, crkveni velikodostojnici i predstavnici slobodnih kraljevskih gradova i nižega plemstva. Rasprave na zasjedanjima tog jedinstvenog sabora bile su vođene na latinskom jeziku, sve do nuklearnog razdoblja hrvatske samosvijesti uz pojavu hrvatskoga narodnog preporoda i prvoga službenog govora u Saboru na hrvatskome jeziku Ivana Kukuljevića Sakcinskog. Prvi izabrani zastupnici sjedili su u Saboru tek od 1848. g., iako je pravo glasa bilo uvelike ograničeno po spolu i naobrazbi, uz već postojeći imovinski cenzus. Nakon raskidanja svih veza s Austro-Ugarskom Monarhijom i kasnijeg utemeljenja Kraljevine SHS, Sabor službeno prestaje postojati sve do uspostave Banovine Hrvatske 1939. g. Tek po završetku Drugoga svjetskog rata uvedeno je opće biračko pravo, a Sabor

je ponovno utemeljen kao najviše zakonodavno tijelo (Trećim zasjedanjem u Topuskom 1944. g.). Konačno, dana 30. svibnja 1990. g. utemeljen je prvi demokratski izabran Hrvatski sabor. Taj svibanjski dan obilježavao se kao Dan državnosti zbog povijesne uloge Hrvatskog sabora u očuvanju hrvatske državnosti, ali je 2001. g. zamijenjen 25. lipnjem uz novu ulogu Dana Hrvatskog sabora. Zbog velikog neznanja i manjka informiranosti o obilježavanju blagdana i državnih praznika među stanovnicima Hrvatske, Dan državnosti od 2020. g. ponovno se slavi 30. svibnja, dok 25. lipnja dobiva drugu ulogu. Taj se dan prema Zakonu o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj koji je stupio na snagu 1. 1. 2020. obilježava kao Dan neovisnosti, kao dan spomena na donošenje temeljnih odluka vezanih za neovisnost Republike Hrvatske, Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske.

Sabor i djelovanje njegovih članova oduvijek je bilo i bit će u središtu pozornosti, te pod nadzorom hrvatskoga naroda. Dinamika uključenosti hrvatskog naroda u politički život tijekom povijesti svjedoči o odgovornosti i o svijesti važnosti položaja Republike Hrvatske, kako u unutarnjoj, tako i u vanjskoj politici. Hrvatski je sabor očuvao predaje o hrvatskom povijesnom pravu i održao hrvatsku državnu samobitnost tijekom sveukupne povijesti, po čemu je hrvatski narod jedan od najstarijih državotvornih povijesnih naroda Europe.

Učenik: Lovre Pulić, 3. r.

Naziv i adresa škole: Prirodoslovna škola, Ulica Matice hrvatske 11, 21 000 Split

Nastavnica – mentorica: Dijana Ledić Begonja, prof. sociologije, politike i gospodarstva, filozofije, etike i logike

25. lipnja 2021. godine obilježavamo trideset godina hrvatske neovisnosti. Taj dan povijesno je važan za mladu hrvatsku državu te se prisjećamo teških i neizvjesnih početaka, napora i žrtava svih onih koji su se borili za našu domovinu. Posljednje godine bivše države dale su naslutiti kako će Hrvati svoju slobodu steći jedino zajedničkim naporima i pod istim barjakom. Val slobode koji je zahvatio Europu nije se mogao zaustaviti ni u Jugoslaviji te je hrvatski narod postao svjestan da tisućljetni san može postati realnost.

Iako je situacija bila sve napetija, u Hrvatskoj su 1990. godine održani prvi slobodni višestranački izbori. Oni su označili kraj jednopartijske totalitarne vladavine i početak demokratskog razvoja Hrvatske po uzoru na zapadni svijet. Hrvatski je narod nakon dugo vremena imao svoje legitimno izabrane predstavnike koji su u Saboru raspravljali i glasali o odlukama važnima za sve građane. Nakon toga uslijedila je otvorena pobuna krajiških Srba i sve opasnije prijetnje JNA koje će se i ostvariti u proljeće 1991. godine. Hrvatski sabor u tim je teškim trenucima odlučio nedvosmisleno izraziti želju hrvatskog naroda za samostalnošću što je i potvrdio Ustavnom odlukom o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. godine. Ta je odluka Sabora označila početak hrvatske neovisnosti u sasvim novim okvirima demokracije i slobode. Važno je reći da je odluka Sabora došla u jako teškim vremenima za Hrvatsku kada je rat s višestruko jačim neprijateljem skoro pa neizbježan. Unatoč svim nedaćama, ova odluka izazvala je oduševljenje građana Republike Hrvatske koji su svoju budućnost vidjeli u drugačijoj državi. Temelj hrvatske državnosti i danas je Sabor koji predstavlja dom svih hrvatskih građana. Upravo je ta uloga Sabora i danas aktualna te za naše društvo iznimno važna. Sabor je i tih teških godina bio mjesto na kojem se predstavljao svaki hrvatski građanin, neovisno o njegovoj vjeri ili nacionalnosti. Kroz svojih trideset godina postojanja on je bio mjestom susreta raznih političkih ideja o kojima se raspravljalo u slobodnom i tolerantnom duhu. Iako je kroz svoju tridesetogodišnju povijest institucija Sabora bila i kritizirana, važno je naglasiti kako je bila ključna u svim strateškim odlukama poput pristupa euroatlantskim integracijama čime je Republika Hrvatska postala dio najsnažnijih svjetskih organizacija.

Budućnost Sabora ovog je puta na mlađem uzrastu koji je odgajan u slobodnoj i demokratskoj Hrvatskoj bez predrasuda i loših iskustava nekih drugih režima. Taj duh mora biti nit vodilja za sve one koji žele svoje mjesto pronaći u Saboru kako bi predstavljali hrvatske građane na najbolji mogući način.

Učenica: Franka Mikelić, 4. r.

Naziv i adresa škole: Prva riječka hrvatska gimnazija, Frana Kurelca 1, 51 000 Rijeka

Nastavnik – mentor: Marko Miočić, prof. sociologije, politike i gospodarstva i etike

Mlada država, Republika Hrvatska, samostalna je već trideset godina. Od 1991. godine, postoji samostalna i suverena Republika Hrvatska kakvu danas baštinimo i ta godina označava početak naše suvremene demokratske nacije. No, samostalnost nije nešto što se dogodi, a to dobro zna i razumije svaki stanovnik naše države. Najbitnija, ključna institucija koja nas održava i nama upravlja jest upravo ona ista koja je i donijela odluku o samostalnosti prije trideset godina – Hrvatski sabor. Narod se probudio, htjeli su samostalnu državu, a Hrvatski je sabor odigrao ključnu ulogu.

25. lipnja 1991. godine u Zagrebu donesena je povijesna odluka – Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske – u kojoj je Hrvatska proglašena suverenom i samostalnom državom. Tim postupkom Sabor ističe svoju važnost i svoj autoritet u hrvatskom narodu, pogotovo zato što je odcjepljenje Hrvatske od SFRJ-a bilo jedno vrlo kompleksno diplomatsko pitanje za koje nije postojalo jednostavno rješenje. Ono je bilo prijeko potrebno, situacija se nije popravljala, već je samo postojala sve napetija i teža. Nitko to rješenje nije ni nudio, jedini način na koje bi se ono moglo razriješiti ostanak je u zajednici pred raspadom u kojoj su svakodnevno kršena ne samo politička prava država uključenih u zajednicu, već i ljudska prava njenih stanovnika. Sabor tada preuzima inicijativu i, kao zakonodavno tijelo Hrvatske, ostvaruje njezino pravo kao naroda na samoodređenje, pravo koje svoje korijene vuče još s početka dvadesetoga stoljeća. Od svih odluka koje je Hrvatski sabor ikada donio, ova je najbitnija i obilježiti će instituciju zauvijek. Značaj se Sabora proglašenjem države ne gubi, on samo postaje još važnije državno tijelo. Na sebi *nosi* odgovornost novonastale države, ali i sve njezine probleme kojima se bavi i danas, pokušavajući unaprijediti zajednicu u kojoj živimo i koju zovemo domom.

To je institucija u kojoj mi, građani i građanke, ostvarujemo demokraciju kroz zastupnike i zastupnice koje biramo i od kojih očekujemo da djeluju u našim najboljim interesima, bilo oko nekih pitanja koja su nam na prvi pogled nevažna pa sve do pomaganja građanima i građankama u vremenima kao što je ovo s kojim se borimo, gdje vidimo koliko je zapravo bitno da kao punopravni i slobodni građani imamo tijelo vlasti kao što je Hrvatski sabor, koje je ovu državu proglasilo, stvorilo i održava ju samostalnom i svojom.

Učenik: Damjan Mendrila, 3. r.

Naziv i adresa škole: Prva riječka hrvatska gimnazija, Frana Kurelca 1, 51 000 Rijeka

Nastavnik – mentor: Marko Miočić, prof. sociologije, politike i gospodarstva i etike

Dana 25. lipnja 1991. godine, Republika Hrvatska odlukom je Hrvatskog sabora postala samostalna i suverena država. Proteklih trideset godina, u ovoj mladoj državi, dogodilo se puno dobrih, ali i manje dobrih događaja koji su odredili sadašnje stanje u državi. No, unazad trideset godina ispunio se dugogodišnji san Hrvata, san o samostalnoj državi. Kao i kod ostvarenja svakog sna, a posebno ovog stoljetnog, sudbine su bile mučne i teške, ali herojske i neponovljive.

Počeo je Domovinski rat. Hrvatski narod pretrpio je velike gubitke. Uslijedila su razaranja gradova, nebrojene ljudske žrtve i veliko gospodarsko uništavanje. Tranzicija je donijela brojne probleme i mlada se država morala prilagoditi drugačijem u svakom smislu. Prijašnje je društveno-političko uređenje dokinuto i trebalo je pronaći način i političku volju za ponovnu obnovu. Iako je povijest pokazala da se otpočetak možda nije kretalo prema planiranom, uloga Hrvatskog sabora ostala je središnja i nezamjenjiva. Naime, kad se kreće ispočetka, kad se donose novi zakoni i postavljaju nova pravila uređenja, pojavljuju se i ljudi kojima su vlastiti interesi ispred interesa države i naroda. U trenutku korupcija postaje najveći uteg u napretku. Unatoč svemu, Hrvatski sabor ostaje demokratska nit koja i u najtežim vremenima omogućuje slobodnu riječ, bila ona kritična, populistička, važna, nevažna, lijeva ili desna. Narodu daje nadu u bolje sutra, nadu u promjenu. I to je zapravo Sabor, to mora (p)ostati: stalno u promjenjivom, otvoreno u zatvorenom, ravno u neravnom. Danas smo dio europske zajednice i iako sam pristupni proces nije tekao jednostavno, ravnopravnim članstvom dokazali smo pravo na nove prilike za još jači razvoj i napredak. Hrvatski sabor i dalje mora ostati predstavnik naroda i njegovih interesa, mora pokazati snagu koju je pokazao i prije trideset godina. Hrvatski sabor mora očuvati mir i biti oslonac u kojem ćemo unatoč krizama imati vlast koja odgovara narodu i postoji zbog naroda. Mladi ljudi prate politiku i nemojte nas razočarati. Jer, ili smo već počeli ili ćemo uskoro početi birati. Ali, i bit ćemo birani, a slike od prije trideset godina moraju ostati uzor političke kulture koju gradimo.

Potencijali za suvremeni razvoj države su brojni. Održivi turizam, kreativne i kulturne industrije, obnovljivi izvori energije. Mladi ljudi žele ostati u Hrvatskoj, trebaju i žele perspektivnu i modernu državu koja će zastupati njihove interese. Hrvatski sabor i danas kao i onda mora odigrati ključnu ulogu.

Učenica: Mihaela Pavlinić, 3. r.

Naziv i adresa škole: Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci, Gajeva 1, 51 000 Rijeka
Nastavnica – mentorica: Ljubica Božić, prof. politike i gospodarstva i sociologije

Hrvatski narod platio je veliku cijenu stvaranja hrvatske države, ali ništa i nitko nije mogao zaustaviti hrvatskog čovjeka na putu k slobodi. Po prvi put u svojoj dugoj i krvavoj povijesti hrvatski narod svojom voljom iskazanom na referendumu stvorio je svoju samostalnu demokratsku hrvatsku državu. Hrvatski narod pridružio se brojnim drugim europskim i svjetskim narodima koji imaju povlasticu i privilegiju da mogu živjeti u vlastitoj državi bez stranog tutora. Ove godine, 25. lipnja 2021. godine, obilježava se trideset godina od donošenja Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske od strane Hrvatskog sabora.

Hrvatski sabor kao najviše zakonodavno tijelo je 22. prosinca 1990. godine donio Ustav, poznatiji pod nazivom Božićni Ustav, kojim je Republika Hrvatska utemeljena kao jedinstvena i nedjeljiva demokratska i socijalna država. Ustavom je zagaranirana sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost, mirotvorstvo, socijalna pravda, vladavina prava, poštivanje prava čovjeka neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. S obzirom na to da je Republika Hrvatska teritorijalno i ustavno-pravno bila u sastavu SFRJ i zbog političkih razilaženja o načinu razrješavanja odnosa između republika SFRJ, predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman donio je odluku o raspisivanju referenduma o državnoj samostalnosti Republike Hrvatske. Referendum je održan 19. svibnja 1991. godine. Na referendumu su hrvatski građani velikom većinom glasovali da Republika Hrvatska bude suverena i samostalna država. Poštujući izraženu težnju hrvatskih građana, Hrvatski sabor je 25. lipnja 1991. godine donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Donošenjem navedene Ustavne odluke i Deklaracije Republika Hrvatska postala je suverena i samostalna država. Ustavnom odlukom o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske, Republika Hrvatska proglašena je suverenom i samostalnom državom te pokreće postupak za razdruživanje od ostalih republika i SFRJ i postupak za međunarodno priznanje. Dotadašnje granice između republika SFRJ postaju državne granice. U Deklaraciji o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske navodi se da je Republika Hrvatska i po ustavima FNRJ i SFRJ imala pravo na samoodređenje uključujući i pravo na odcjepljenje te je to pravo i iskoristila. Nadalje, u Deklaraciji se navodi da Predsjednik i Vlada Republike Hrvatske pokreću postupak za priznavanje Republike Hrvatske kao međunarodno - pravnog subjekta. Na osnovu Ustavne odluke o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske započeo je proces razdruživanja od SFRJ koji je završio 8. listopada 1991. godine kada je Hrvatski sabor jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s državom SFRJ. U sjećanje na spomenuti događaj 8. listopada se obilježava kao spomendan - Dan Hrvatskoga sabora. U tijeku donošenja pravnog i političkog okvira kojim je stvorena samostalna i suverena Republika Hrvatska na djelu bila je oružana pobuna dijela hrvatskih građana srpske nacionalnosti uz svesrdnu pomoć Srbije, a na platformi stvaranja Velike Srbije. Republika Hrvatska bila je izložena brutalnoj agresiji što je rezultiralo obrambenim Domovinskim ratom u kojem je Republika Hrvatska izvojevala pobjedu.

Hrvatski sabor imao je legalno i legitimno pravo donositi navedene pravne akte kojima je stvoren ustavno-pravni okvir za formiranje hrvatske države. Time je Hrvatski sabor kao zakonodavna vlast poštovao volju naroda za slobodom, pravdom i vladavinom prava. 25. lipnja obilježava se Dan neovisnosti i toga dana Republika Hrvatska postala je članica međunarodne zajednice te neovisna, suverena, samostalna i demokratska republika. Republika Hrvatska kao samostalna država ostvarila je svoje strateške ciljeve pridruživanjem euro-atlantskim integracijama, prije svega NATO-u koji svim svojim članicama garantira slobodu i mir. Pridruživanjem Europskoj uniji stvoreni su preduvjeti za integraciju hrvatskog gospodarstva u gospodarske tokove najrazvijenijih članica. Republika Hrvatska ima i nadalje obvezu razvoja demokratskog društva, stvaranja ozračja pravne sigurnosti i socijalne osjetljivosti, jačanja pluralnog političkog i društvenog sustava na dobrobit svih njezinih građana.

Učenik: Albert Alimaj, 3. r.

Naziv i adresa škole: Škola za cestovni promet, Trg J. F. Kennedyja 8, 10 000 Zagreb
Nastavnica – mentorica: Ivana Zelenika, prof. politike i gospodarstva i etike

Prije trideset godina donesena je Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Hrvatski je sabor 25. lipnja 1991. godine proglasio ovaj ključni dokument koji je značio odcjepljenje od tadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Pad Berlinskog zida 1989. godine značio je ključne promjene koje će utjecati na milijune života. Val demokracije je pomeo pred sobom komunistički sustav i donio nam slobodu i mogućnost izbora koju danas uzimamo zdravo za gotovo. Mojoj generaciji nezamislivo je kršenje bilo kakvih prava, poput života u strahu zbog neslobode govora i nemogućnosti izražavanja vlastitog mišljenja. Krajem osamdesetih mladi ljudi bili su željni promjena i mogućnosti da izraze vlastito mišljenje te da se njihov glas konačno čuje. Borili su se za sve one slobode u kojima mi danas uživamo. Hrvatski narod je tada prvi puta svojom voljom odlučio o suverenitetu svoje države te o svojoj sudbini.

Doseljnjem Hrvata u VII. stoljeću na današnji prostor Hrvatske počinjemo stvarati prve kneževine, a potom samostalno kraljevstvo u X. stoljeću te time stvaramo povijest stariju od tisuću godina. Ovako duga tradicija hrvatskom narodu daje pravo na samoodređenje i odlučivanje o vlastitoj sudbini te nezavisnosti svoje države što je preduvjet za mir i stabilnost međunarodnog poretka. Hrvatski sabor je devedesetih imao važnu ulogu, no njegova povijest seže u XIII. stoljeće kada je u Zagrebu održana prva sjednica. Prvi hrvatski predsjednik, Franjo Tuđman, 25. travnja 1991. godine donio je odluku o raspisivanju referendumu o odcjepljenju od Jugoslavije za 19. svibnja. Više od 90 % glasača izjasnilo se protiv ostanka Hrvatske u Jugoslaviji što je i bio očekivani rezultat. Nakon referendumu, u lipnju iste godine, Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske ugledala je svjetlo dana. Mladi, puni snage, Hrvati su bili spremni graditi vlastitu, demokratsku državu, no bivša država nije ih bila spremna tako lako pustiti. Dok je Sabor još donosio odluke koje su ostvarivale tisućljetni hrvatski san, Domovinski rat već je bio započeo. Nakon nekoliko teških godina Hrvatska se uspješno obranila od agresora, no teško razdoblje još nije završilo. Financijska kriza nakon rata bila je duga i teška.

Saborski zastupnici izabrani od naroda donošenjem zakona i odluka trebaju raditi za dobrobit svih nas. Važnost izlaska mladih na izbore je neupitna. Zaokruživanje broja na listiću može utjecati na kvalitetu života. Mladi u Hrvatskoj, nažalost, imaju malu izlaznost na izborima. Razlog tome je nepovjerenje u institucije što predstavlja velik problem. Kvalitetna edukacija je nužna kako bi se ta vjera vratila.

Ovo 21. stoljeće je započelo turbulentno i danas je Republika Hrvatska suočena s novim, globalnim problemima. Trideset godina iz moje perspektive se čini puno, no iz perspektive jedne demokratske države to je gotovo ništa. Država koja slavi svoj 30. rođendan je mlada država koja uz pomoć Hrvatskog sabora kao predstavnika demokratske volje naroda može iznijeti i ove teške godine jer je dovoljno mlada da postoji snaga i volja te dovoljno iskusna da bude uspješna. Sretan joj 30. rođendan!

Učenica: Pavla Pintarić, 1. r.

Naziv i adresa škole: V. gimnazija, Klaićeva 1, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Smiljana Karlušić Kožar, prof. hrvatskoga jezika

Jedinstvena

Poštovani predsjedniče Sabora, poštovani zastupnici!

Hrvatska je zemlja u kojoj živim i odrastam. Zemlja u kojoj sam rođena, u kojoj sam progovorila prvu riječ i u kojoj sam napravila prve korake.

To je prva zemlja koja me očarala svojom ljepotom, prva zemlja koju sam zavoljela i jedina zemlja koju ću vječno zvati domom.

Zlatni cvijet sakriven od guste šume, mali biser oceanskoga dna, tračak svjetla za jake oluje. To je ona, to je Hrvatska.

No, duboko u sebi, u svoj toj ljepoti, skriva ožiljke.

Oni su plod boli koje se i danas sjeća i koju nikad neće zaboraviti. Ti ožiljci cijena su njezine slobode.

Oni postoje za sve one koji nisu s nama, koji su posljednji put izdahnuli zamišljajući ju kakva je danas. Sanjajući njezine duge rijeke, široka, bogata polja, zelene i zaigrane brežuljke te najljepše modro more kao jedan savršeni djelić raja koji pripada samo Hrvatima.

Oni su podsjetnik rana onih koji su u nju najviše vjerovali i onih koji su ju beskrajno voljeli.

Oni su simbol patnje ljudi koji su sve izgubili, koji i dalje žive, ali im je radost i ljubav otišla s onima kojih više nema.

Oni su bol svake majke koja je izgubila sina, svake kćeri koja je izgubila oca i svake sestre koja je izgubila brata.

Stoga, iako mlada, prošla je mnogo. I bez obzira na to i dalje hrabro stoji za nas. Zato poštujemo ju i cijenimo te budimo sretni što ju možemo zvati našom, našom Hrvatskom!

Učenica: Laura Abdić, 3. r.

Naziv i adresa škole: Ekonomska i turistička škola Daruvar, Gundulićeva 14,
43 500 Daruvar

Nastavnica – mentorica: Radmila Frantal, prof. politike i gospodarstva

Govor u prigodi obilježavanja trideset godina hrvatske neovisnosti

25. lipnja 2021. godine

Poštovani zastupnici,
cijenjeni gosti i uzvanici,
dame i gospodo,

Život bez slobode je kao tijelo bez duha. Koliko mnogo radosti meni i vama donosi hrvatska zastava koja se slobodno vijori, zastava i grb združeni s ljepotama naše države. Sve bitke dosadašnje, sva nada i ufanje vjekovima, mučno i krvavo iščekivanje sunca slobode, sve vrijedilo je. Prije trideset godina, na tvrdoj hrvatskoj zemlji i bistrim hrvatskim vodama, rodila se nova Hrvatska, samostalna i svoja.

U svojoj mladosti učim i prenosim prijateljima kako je Hrvatska stvorena. Govorim svima da postoje događaji koje mi mladi moramo u svoje znanje pohraniti kao naša nacionalna bogatstva: prvi slobodni višestranački demokratski izbori u proljeće 1990. godine, ustrojavanje prvog demokratskog Hrvatskog sabora 30. svibnja 1990. godine, Božićni Ustav 22. prosinca 1990. godine.

Božićnim Ustavom Republika Hrvatska je utemeljena kao jedinstvena i nedjeljiva demokratska država, ali još uvijek u sastavu bivše države. Tada smo bili blizu svojoj slobodi. Nedostajalo je samo ono malo, korak do samostalnosti i suverenosti. No, dana 25. lipnja 1991. godine Hrvatski sabor donosi odluku koja je omogućila da se ostvari to malo što je toliko nedostajalo – osjetiti svoju zemlju u svojim rukama i gasiti žeđ svojim vodama! Tom odlukom je Hrvatska postala neovisna i suverena država. Građani su znali što hoće! Sabor je, kao i uvijek, donio odluku voljom građana iako su već tada prijetnje, neprijateljstva i buka oružja protivnika pristizali svuda oko nas. Nije to bilo prvi put da hrvatski narod plaća slobodu krvlju svojih nevinih. Ne odustajemo nikad! Odlukom je pokrenut postupak razdruživanja od drugih republika ondašnje države. Pokreće se i postupak za međunarodno priznanje. Sabor donosi Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Ne posustajemo!

Mladi, stariji, svi, recite kako bi bilo da tada nismo imali hrabrosti i odlučili se za sudbonosni korak prema boljitku? Da nismo znali da je povijesni tijek nametnuo točku zrelosti u kojoj sve dotadašnje bitke hrvatskog naroda za samostalnost traže svoju potvrdu? Sada imamo taj dar: suverenitet Republike Hrvatske je neotuđiv, nedjeljiv, neprenosiv. Koliko država još uvijek nema to što imamo sada? Iako je 21. stoljeće, neke države i dalje nemaju svoju slobodu, svoje

pravo, suverenost. Na nama je danas da prenosimo i usađujemo povijesnu priču o nastanku naše države „s koljena na koljeno“ našim nasljednicima, svima koji tek dolaze.

Zahvaljujem hrvatskom narodu, svim našim bivšim i sadašnjim zastupnicima na odlukama koje su donijeli kako bi poboljšali naš život. Nastavimo slaviti obljetnice hrvatske državnosti i neovisnosti, nastavimo biti Hrvati, ali ponajprije dobri ljudi. Nastavimo promicati svoja postignuća u Europskoj uniji i u svijetu u mnogočemu u čemu smo vjekovima dobri.

Hvala.

Učenik: Josip Kulić, 4. r.

Naziv i adresa škole: II. gimnazija, Križanićeva 4, 10 000 Zagreb

Nastavnica – mentorica: Ivana Plazonić, prof. politike i gospodarstva

Poštovani zastupnici i predsjedniče Hrvatskoga sabora,

rođen sam, rastem i živim u domovini Hrvatskoj, domovini staroj tek trideset godina. Mlada je, ali njezina povijest ispisuje ponosne, bolne i svijetle trenutke. Stoljećima naši su preci sanjali ovo što mi danas živimo. Bili su dio različitih državnih zajednica u kojima su očuvali tisućljetnu nacionalnu samobitnost i državotvornu opstojnost hrvatskog naroda. I konačno, naši su roditelji, djedovi i bake 25. lipnja 1991. godine doživjeli „Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske“ koju je donio Sabor Republike Hrvatske. Nastala je država hrvatskog naroda i nacionalnih manjina kojima se jamče jednaka prava kao i građanima hrvatske nacionalnosti Ustavom Republike Hrvatske iz 1990. godine. Nisu mogli znati da će tek tada početi borba za slobodu mlade domovine. Četverogodišnji Domovinski rat, kolone izbjeglica i prognanika, na tisuće ranjenih i ubijenih nisu pokobile njihovu vjeru i ponos u dosanjani san njihovih predaka. Hrvatskim braniteljima hvala za sve što su dali za našu domovinu. Posebna slava i čast svima onima koji su položili svoje živote na oltar domovine u Domovinskom ratu jer, kako je rekao francuski pjesnik Alphonse de Lamartine: „Pepeo je mrtvih stvorio domovinu.“

Danas, trideset godina poslije, borba za bolju Hrvatsku još uvijek traje i uvijek će trajati. Svi mi, zajedno s institucijama hrvatske vlasti, moramo se boriti da u našem društvu živi načelo hrvatskog Ustava da Republika Hrvatska jamči svim svojim državljanima nacionalna i sva druga temeljna prava i slobode čovjeka i građanina, demokratski poredak, vladavinu prava i sve ostale najviše vrednote svoga ustavnog i međunarodnog pravnog poretka. Naše oružje neka bude znanje i učenje novih spoznaja koje će omogućiti bolji život svakom čovjeku naše zajednice. Naučimo se biti osjetljivi na potrebe drugih ljudi, posebno onih čije potrebe nadmašuju njihove tjelesne i mentalne mogućnosti. Otiđimo u svijet, steknimo znanje i iskustvo i vratimo se domovini obogaćeni demokratskim vrijednostima drugih naroda za naše društvo. Učimo iz povijesti naše greške da ih ne ponavljamo, stvarajmo sadašnjost za povijest ponosa i slave. Činimo djela kojima će se ponositi naši potomci i budimo onakvi kao što kaže A. G. Matoš u svojoj pjesmi *Trubač sa Seine*: „Al ja pred licem roda stojim vedar. Za hljeb slobode, prilažem svoj klas: Zar nije zlatan, i bogat i jedar?“ Tolerancija i poštivanje drugog i drugačijeg neka bude naš moto života jer voljeti svoje i biti svoj na svome ne znači mrziti tuđe. Učimo o ekologiji i čuvajmo naše more i rijeke, naše šume i ravnice. Ostavimo ih našim potomcima čistim i zelenim jer su prirodna dobra ove zemlje utkana i u našu himnu: „Mila, kuda si nam ravna, Mila, kuda si planina! Teci Dravo, Savo teci, Nit' ti Dunav silu gubi, Sinje more svijetu reci da svoj narod Hrvat ljubi.“

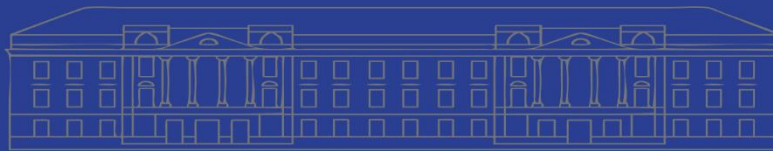
I na kraju, kako kaže bivši američki predsjednik Kennedy: „Ne pitajte što vaša zemlja može učiniti za vas, već što vi možete učiniti za vašu zemlju.“

Vi, dragi zastupnici, izabrani od naroda, budite nam uzor u poštenju i časti služenja domovini.

Hvala

REPUBLIKA HRVATSKA
Hrvatski sabor

Služba za građane
2021.